

nova Delavska enotnost

številka 39 / letnik 61 / Ljubljana, 14. november 2002

Glasil

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Ekonomsko-socialni svet

Soglasje o zakonu o udeležbi delavcev pri dobičku

Predlog ZSSS za uvrstitev zakona o udeležbi delavcev pri dobičku v parlamentarno proceduro je na seji ekonomsko-socialnega sveta ta torek dobil polno podporo. Zdaj je na potezi vlada, ki mora zakon pripraviti za obravnavo.

Po besedah Dušana Semoliča je ZSSS že dolgo opozarjala, da je treba udeležbo zaposlenih pri delitvi dobička urediti z zakonom. Za dobiček namreč niso zaslužni le lastniki kapitala in menedžerji, temveč tudi pridne roke zaposlenih. Seveda pa razlogi za uzakonitev te pravice niso le moralni, ampak tudi ekonomski. Semolič je prepričan, da bi delitev dobička med delavce izboljšala

investicijska vlaganja in s tem tudi možnosti hitrejšega razvoja. Sprejetje tega zakona bi ugodno vplivalo tudi na uveljavitev novega plačnega modela, za katerega se ZSSS odločno zavzema.

Zakon o udeležbi delavcev pri dobičku je na pobudo ZSSS prišel v parlament že leta 1997. Ker zanj stranke niso pokazale dovolj politične volje, je obležal v predalih. Po sprejetju novega poslovnika državnega zbora pa je iz procedure celo izpadel. Semolič pričakuje od vlade, da bo upoštevala soglasno sprejeti sklep ekonomsko-socialnega sveta in predlog zakona kmalu poslala v državni zbor.

V zdravstvu bo več solidarnosti

Predstavniki socialnih partnerjev so ta teden zaključili pogajanja o zdravstvenem zavarovanju in varstvu. Čeprav je bil predlog vlade bistveno manj ugoden, so predstavniki sindikatov dosegli, da novi sistem zavarovancev ne bo prizadel. Bistveno je, da naj bi nova ureditev povečala obseg solidarnosti. Zaradi tega bo več pravic, ki jih je do sedaj pokrivalo prostovoljno dodatno zavarovanje, financiranih iz obveznega zavarovanja. Pomemben dosežek je tudi dogovor, da se mreža javnih zdravstvenih zavodov ne sme zmanjšati in da morajo biti zdravstvene storitve ljudem bolj dostopne. Dušan Semolič je zadovoljen tudi z dogovorom, da bo zdravstveni sistem možno spremeniti le s soglasjem vseh socialnih partnerjev.

Vlada in sindikati negospodarstva daleč narazen

Ta teden je bil četrti krog pogajanj o kolektivni pogodbi o skupni metodologiji za uvrščanje delovnih mest in nazivov. Pogajalci so imeli na mizi tako predlog vlade kot tudi nasprotno predloge sindikatov. Med obema stranema so po besedah vodje sindikalne pogajalske skupine Bobjana Hribarja velika razhajanja. Njihovo jedro je vrednotenje izobrazbe, ki po sindikalni oceni preveč vpliva na razvrstitev, saj se ta kriterij upošteva večkrat.

Ta teden so pogajalci obdelali prvih 14 členov, vendar se o vseh niso uspeli uskladiti. Eno od vprašanj je, kdo so pogodbene stranke. Za vla-

do bi bilo sprejemljivo, da pogodbo podpiše večina sindikatov, sindikati pa zagovarjajo kvalificirano večino. Za reševanje sporov vlada predlaga arbitriranje (arbitra bi imenoval pristojni minister), sindikati pa so za posredovanje.

Ta kolektivna pogodba naj bi bila sprejeta do konca novembra. Pogajalci bodo zato odslej sedli za mizo dvakrat tedensko. Če pogajanja do roka ne bodo končana, ima vlada pravico to kolektivno pogodbo nadomestiti s svojim aktom. Hribar je prepričan, da vlada tega ne bo naredila, saj bi si sicer zaprla vrata za nadaljevanje pogajanj o drugih kolektivnih pogodbah.

Za odpravnine in solidarnostno pomoč ne bo dohodnine?

Ekonomsko-socialni svet je ta torek obravnaval tudi predlog štirih sindikalnih central, po katerem bi bile odpravnine, odškodnine in solidarnostne pomoči oproščene dohodnine. S tem naj bi bil zakon o dohodnini usklajen z zakonom o delovnih razmerjih, ki začne veljati v začetku leta 2003. Če dohodninskega zakona ne bi spremenili, bi glede teh vprašanj nastala pravna praznina.

Predlog zadeva odpravnine ob upokojitvi, odpravnine zaradi prenehanja dela iz razlogov delodajalca (odpoved iz poslovnih razlogov, od-

poved zaradi stečaja, odpoved zaradi prisilne poravnave, odpoved zaradi spremembe delodajalca ...). Predlog vključuje tudi različne vrste odškodnin, ki jih je delodajalec dolžan plačati delavcu zaradi tega, ker je kršil njegove pravice iz delovnega razmerja, ter solidarnostno pomoč, ki jo delavcu daje sindikat iz svoje članarine (nanjo so plačani vsi davki in prispevki).

Darko Končan, državni sekretar z ministrstva za finance, je predlagal, naj bi sindikalne predloge upoštevali pri sestavi posebnega pravilnika, ki naj bi rešil probleme, povezane z uveljavitvi-

jo novega zakona o delovnih razmerjih. Čeprav predstavniki sindikatov s tem niso bili povsem zadovoljni (razprava je bila zelo naelektrana), je pri tem ostalo. Ekonomsko-socialni svet bo o pravilniku razpravljajl 27. novembra. Zaenkrat kaže, da dohodnine ne bodo oproščene vse odpravnine. Zagotovljeno pa je, da se po novem položaj delavcev pri plačevanju dohodnine ne bo v ničemer poslabšal. Končan je obljubil tudi predlog rešitve za sindikalne solidarnostne pomoči. Kot je dejal Dušan Semolič, naj bi na ministrstvu upoštevali, da je odpravnina odškodnina za izgubljen zaposlitev. Upoštevali naj bi, da bi delavec, ki bi vse leto prejemal le minimalno plačo in bil potem odpuščen, moral po obračunu dohodnine doplačati precej več kot 100.000 tolarjev.

Semolič upa, da bo ministrstvo v pravilnik vgradilo čim več sindikalnih predlogov.

Piše: Jure Snoj, svetovalec ZSSS

Zakaj se ZSSS zavzema za spremembo dohodnine?

Bil sem zelo šokiran, ko sem izvedel, da ima 225 najbogatejših ljudi na svetu premoženje, ki je enako letnemu dohodku polovice svetovnega prebivalstva in da imajo najbogatejši trije ljudje večje premoženje, kot je bruto družbeni proizvod 48 najrevnejših držav. Le štiri odstotke pre-

moženja prej omenjenih 225 najbogatejših bi lahko zagotovilo osnovno izobrazbo, osnovno zdravstveno varstvo, prehrano in vodo za vse ljudi na svetu. Verjetno mislite, da se Slovenije te številke ne tičejo, ker pri nas (skoraj) ni zelo revnih in zelo bogatih. Vendar tudi pri nas socialne razlike postajajo vedno večje in vse bolj izginja srednji razred.

V Sloveniji se je v zadnjih desetih letih bruto dohodek od srednjih dohodkovnih razredov v manjši meri prerezdelil k najrevnejšim davkoplačevalcem, bolj pa k najbogatejšim. Prišlo je do porasta neenakosti in k temu je največ prispevalo povečanje deleža celotnega dohodka pri desetih odstotkih najbogatejših oseb. Razmerje med desetimi odstotki najnižjih in najvišjih plač je v večini evropskih držav malo nad 1 : 2, v Sloveniji pa je po zadnjih podatkih to razmerje presega 1 : 3.

Kako je vse to povezano z našo davčno ureditvijo, ki poskuša dosegati čim večjo socialno enakopravnost? Davčna lestvica je progresivna in vsebuje šest dohodkovnih razredov z mejnimi davčnimi stopnjami 17, 35, 37, 40, 45 in 50 odstotkov. Kar pomeni, da tisti z nižjimi dohodki plačujejo manj dohodnine kot tisti z višjimi dohodki. Breme dohodnine se je v opazovanih letih relativno zmanjšalo v

vseh razredih, le 20 odstotkov najbogatejših je leta 2000 plačalo za 15,8 odstotne točke več celotne dohodnine kot leta 1991.

Višina dohodkov najbogatejših se je kljub temu povečala. Kar pomeni, da samo poviševanje dohodninske stopnje za najbogatejše ne omogoča večje socialne enakosti. Med letoma 1991 in 2000 je prišlo do krčenja srednjega razreda davkoplačevalcev, ki so se bodisi pomaknili med davkoplačevalce, ki imajo dohodke manjše kot 70 odstotkov povprečne letne bruto plače, ali pa med davkoplačevalce z dohodki, ki presegajo trikratno povprečno letno bruto plačo.

Da so davčne obremenitve za davkoplačevalce vedno previsoke, seveda ni nobenega dvoma. Na drugi strani pa je obseg storitev, ki jih zagotavlja država iz zbranega denarja, vedno premajhen. Ena od ključnih nalog vodenja države je vzpostaviti pravo ravnotežje med tema interesoma, izbrani model mora zagotavljati tudi optimalen razvoj družbe. Davčna politika ne more zmanjšati enih davkov in ne povečati drugih, ker bi se tako proračunski prihodki zmanjšali. Zato je nujno pri spremembi dohodnine spremeniti še kaj, denimo davke na premoženje.

Za pravičnejšo prazporazporeditev davčnih bremen in za pridobivanje zadostne višine proračunskih prihodkov bi bilo potrebno v zdajšnji davčni zakonodaji narediti določene spremembe. ZSSS se zavzema, da minimalna plača ne bi bila obdavčena. Spremembe naj bi torej bile v zmanjšanju davčne obremenitve delavcev z nizkimi plačami in povečanju davkov na drugih področjih. Možnosti za povečanje davčnih prihodkov je potrebno iskati pri tistih, ki imajo, ne pa pri tistih, ki nimajo (delavcih). Zato bi bile lahko primerne tudi spremembe davka na dobiček, davka na nepremičnine ... Na ta način bi vsi skupaj naredili korak k večji socialni enakopravnosti v naši družbi in ustvarili pogoje za njen boljši razvoj in blaginjo.

Predsedstvo ZSSS določilo predloge listin 4. kongresa

Kongres bo pomembna prelomnica

Predsedstvo ZSSS je prejšnji petek obravnavalo predloge vseh listin 4. kongresa ZSSS, ki bo 5. decembra v Ljubljani. Določeni so torej predlogi poročila o delu med 3. in 4. kongresom, program dela v obdobju do leta 2006, spremembe in dopolnitve statuta ZSSS in kandidatne liste. O njih bodo odločali delegati na bližnjem kongresu. Na kandidatni listi za predsednika je le dosedanji predsednik Dušan Semolič, edini kandidat za sekretarja pa je Milan Utrša, ki je to funkcijo začel opravljati leta 2001.

Za objavo povzemamo uvod k poročilu o delu med kongresoma. Najpomembnejša dogodka sta bila sprejetje zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zakona o delovnih razmerjih. Pri obeh reformnih zakonih je ZSSS uspela uveljaviti veliko rešitev, ki so za delavce ugodnejše, kot je predlagala vlada. ZSSS je v obe besedili uspelo vtisniti svoj pečat, ker so bili njeni predlogi dovolj strokovni, ker se je znala dobro pogajati, in tudi,

ker je to storila z močjo najbolj množične delavske organizacije v Sloveniji.

Tudi na področju soupravljanja je bila ZSSS uspešna, saj je uspela obraniti z zakonom zagotovljene soupravljaljske možnosti delavcev, ki so jih lasniki številnih družb poskušali zmanjšati ali celo odpraviti.

Pri plačah je ZSSS zagovarjala kolektivne pogodbe dejavnosti kot temelj plačne politike. Spodbujala je tudi spremembe plačnega

sistema, v katerem je želela izhodiščne plače nadomestiti z osnovnimi.

V medkongresnem obdobju se je okrepil socialni dialog, čeprav zanj ni posebne zakonske podlage.

Zaposleni se še veliko sprašujejo, ali je sploh treba biti član sindikata. Ta vpraševanja so posledica pomanjkljivih informacij, zaradi česar številni delavci ne vedo, da jim je konkretno pravico zagotovil sindikat, ne pa prijazni in dobrovoljni delodajalci. Med takšne pravice sodi regres za letni dopust, usklajevanje plač z rastjo življenjskih stroškov, nadomestilo za prevoz na delo, regresnega odmora med delom ...

ZSSS je po vključitvi v Evropsko konfederacijo sindikatov leta 1999 vidno prispevala k vključevanju Slovenije v Evropsko unijo.

Pred skupščino Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije (SDGD)

Zaostrene razmere so oteževale delo sindikata

Skupščina Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije bo 14. novembra v Ljubljani. Obravnavala bo poročilo o delu med letoma 1998 in 2002, programske usmeritve za prihodnje obdobje in odločala o kadrovskih zadevah. Za predsednika kandidirata dosedanji predsednik Miodrag Popovič in Omer Zubović iz GPG Grosuplje. Edini kandidat za sekretarja je dosedanji sekretar Jernej Jeršan.

Za objavo povzemamo predlog poročila o delu med letoma 1998 in 2002.

Po letu 1990 je slovensko gradbeništvo doživljalo največjo recesijo v svoji zgodovini, po letu 1998 pa so se razmere nekoliko izboljšale. Ker pa so bili pogoji gospodarjenja še naprej zaostreni, je prihajalo do konfliktov pri urejanju plačne politike. Bilo je kar 14 stavk, v katerih je sodelovalo skoraj 1000 delavcev. Nadaljevali so se tudi stečaji in še vedno je prihajalo do odpuščanja presežnih delavcev. Ker se je položaj gradbeništva v letih 2000 in 2001 znova poslabšal, je SDGD zahteval od odgovornih, da najdejo rešitve za izhod iz težekega položaja.

Leta 2001 je bilo v gradbeništvo skoraj 57.000 zaposlenih, od tega je na gradbiščih delalo le 16.622 delavcev.

Povprečne plače v gradbeništvo so leta 2000 znašale le 159.541 tolarjev, lani 173.179 tolarjev, povprečje je bilo torej več kot 20 od-

stotkov manjše od povprečja vseh gospodarskih dejavnosti.

Slabe razmere v dejavnosti vplivajo na standard in življenjske pogoje zaposlenih. SDGD je vladi naslovil zahteve za sprejem sistemskih rešitev za izboljšanje razmer v dejavnosti, še posebej povečanje investicij, reševanje delovnih mest, šolanje kadrov ... O tem je SDGD organiziral problemsko konferenco in njene zaključke posredoval v obravnavo ekonomsko-socialnemu svetu. Ta je o razmerah razpravljal na dveh sejah in sprejel spodbudne sklepe. Pri tem je sindikat uspel za sodelovanje pridobiti tudi resorna ministrstva. Zaradi tega se je pri ministrstvu za gospodarstvo oblikovala posebna delovna skupina, ki je pripravila strokovna gradiva in predloge ukre-

Kadri

Za člane petčlanskega nadzornega odbora kandidirajo: Milan Antolin, Darko Denžič, Janko Dornik, Danica Gerlič, Aleksandra Grajfoner, Helena Ozmeč, Roman Raško, Marjan Weisseisen in Janez Ziherl.

Kandidati za dve mesti podpredsednikov so: Marjan Weisseisen, Branimir Strniša, Marjan Litrop, Dušan Zemljčič in Samo Mastnak.

pov. Gradivo bo skupaj s sklepi še enkrat obravnaval ekonomsko-socialni svet.

Kolektivna pogodba dejavnosti naj bi bila stalen predmet razprave med sindikatom in predstavniki delodajalcev. Socialni partnerji naj bi skupaj obravnavali tudi skrb za varno in zdravo delo. Da bi bil na tem področju uspešnejši, je SDGD zahteval sprejetje systemskega okvira – zakona o kolektivnih pogodbah.

S partnerji se je sindikat leta 1998 dogovoril, da bo kolektivna pogodba stalno dopolnjevana. Dogovora se je držal le sindikat, ki je nasprotni strani dajal tudi pisne pobude, ki pa so žal naletele na gluha ušesa. Delodajalci so pogajanja o spremembah ves čas zavračali in se pri tem sklicevali, da čakajo na sprejetje novega zakona o delovnih razmerjih. Ko je bil leta letos sprejet, so se pogajanja lahko začela. SDGD je imenoval pogajalsko skupino, v kateri sodelujeta dva zunanja sodelavca. Nova kolektivna pogodba naj bi bila uveljavljena do junija 2003.

F. K.

Želite dobiti vloženi denar v Telekom nazaj?

V začetku julija je začel veljati zakon o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, sprejet po principu strankarske discipline glasovanja. Pred tem so člani vseslovenskega združenja upravičencev do vračila vlaganj brezuspešno poskušali prepričati vlado kot predlagatelja, naj zakon enotno uredi način in postopek vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje in izenači pogoje in način vračanja ne glede na geografsko lego in čas pridobitve priključka. Uspeli so celo prepričati svetnike v državnem svetu, da so izglasovali odločilni veto, vendar je kljub številnim nasprotovanjem zakon 5. julija začel veljati. Ker tega ni upošteval, povzročila nove krivice in tepta ustavno določilo o enakosti (za gradnjo v letih od 1974 do 1994 vrača od 20 do 40 odstotkov šele po izvedeni privatizaciji Telekoma, d. d). V zakonodajni postopek je vložen tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, ki ga je vložila skupina 30 poslancev.

Vlada pojasnjuje nizek odstotek povračil z dejstvom, da ne gre za kapitalska vlaganja, ki bi prinašala donos. Pri tem pa ignorira objavljena poročila o poslovanju javnega podjetja Telekom Slovenije, ki s hčerinsko družbo Mobitel letno izkazuje visoke dobičke (približno 11 milijard tolarjev), kar predstavlja že večino po-

trebnih sredstev za povračila 150.000 upravičencem. Vseslovenskemu združenju upravičencev do vračila vlaganj tako ni preostalo drugega, kot izkoristiti proceduralno pravico za pričetek postopka za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma, v katerem mora do 6. decembra zbrati 40.000 podpisov volivcev. Referendumsko vprašanje se nanaša na zagotavljanje vračila prekomerno vloženi sredstev v celoti, ne glede na datum sklenitve pogodbe, in začetek vračanja vložkov v enem mesecu po prvem vplačilu kupnine od privatizacije državnega deleža v Telekomu Slovenije.

Kako lahko posameznik prispeva svoj glas? Vsak polnoletni državljan z volilno pravico lahko dobi na upravni enoti, njeni izpostavi oz. matični službi svojega stalnega prebivališča že pripravljen obrazec, ga izpolni s svojimi podatki in ga pred referentom podpiše. Tak podpisani obrazec posreduje lokalnemu predstavniku Vseslovenskega združenja upravičencev do vračila vlaganj v telekomunikacijsko omrežje ali kar na sedež združenja Trg osvoboditve 7, 2230 Lenart, ali pa na sedež svoje občine.

Če ste za svoj telefonski priključek plačali več, kot je bilo predpisano, in želite svoj denar nazaj, oddajte svoj glas za podporo razpisu predhodnega zakonodajnega referenduma.

Vanja Forjanič - Rankel

Kandidati za člane nadzornega odbora ZSSS

Na kandidatni listi za člane sedemčlanskega nadzornega odbora so: Darinka Auguštiner, Janko Dornik, Ivica Gnezda Šuligoj, Črtomir Jaramaz, Saša Jenko, Janez Kocjan, Oskar Komac, Mojca Košir, Edvard Kupčič, Klementa Luketa in Tatjana Mlakar.

Pri njej deluje Odbor za evropsko združevanje, ki ji omogoča sodelovanje pri usklajevanju zakonov z evropsko zakonodajo. Posebej se je ZSSS izpostavila pri poglavju o prostem pretoku oseb, kjer je nasprotovala uvedbi prehodnih obdobj.

ZSSS je med 3. in 4. kongresom postala kredibilna in spoštovanja vredna organizacija. To so pokazale tako javnomnenjske raziskave kot vabila na različna mednarodna srečanja. Predstavniki ZSSS so na njih kolegom iz tranzicijskih držav predstavili svoje uspešne poskuse vplivanja na vsebino reformnih zakonov.

Generalni sekretar Evropske konfederacije sindikatov Emilio Gabaglio je ob desetletnici ZSSS leta 2000 v svoji poslanici med drugim zapisal, da si je ZSSS že na začetku izbrala pravo pot: za demokracijo, gospodarški razvoj in socialno pravičnost.

F. K.

Pogovor s sekretarjem območne organizacije ZSSS na Koroškem Lojzetom Raškom

Predkongresne in kongresne aktivnosti krepijo sindikate

»Tudi v območni organizaciji ZSSS na Koroškem imamo letos jeseni veliko dela. Poleg rednega dela za člane ter sindikate podjetij in zavodov imamo veliko dela tudi zaradi tega, ker je letos kongresno leto,« pravi sekretar območne organizacije ZSSS na Koroškem Lojze Raško. »Že vso jesen pospešeno sklicujemo območne odbore sindikatov dejavnosti, na katerih člani obravnavajo kongresna gradiva. Najprej se s poročilom o delu, spremembami statuta in predlogom programa dela posameznega sindikata dejavnosti seznanijo člani območnega odbora. Nato o gradivih za kongres steče razprava v sindikalnih podružnicah v podjetjih in zavodih. V večini podružnic o gradivih sicer niso razpravljali na članskih sestankih, zato pa so jih dokaj podrobno proučili na sejah izvršnih odborov. Na koncu pripombe in pobude iz podružnic ponovno strnejo člani območnega odbora, ki se dogovorijo tudi, kako bodo predloge predstavili na kongresu. Ob razpravah o kongresnih dokumentih potekajo tudi kandidacijski postopki za člane organov sindikatov dejavnosti. Kongresne aktivnosti se torej ne začnejo in ne končajo v enem dnevu, temveč potekajo več mesecev.«

Predkongresne razprave aktivirajo članstvo

Raško je prepričan, da se s predkongresnimi in kongresnimi aktivnostmi sindikati dejavnosti krepijo, enako pa velja tudi za ZSSS kot celoto. »Skozi razprave o kongresnih gradivih člani zblížujejo svoje poglede na najbolj pomembna sindikalna vprašanja, kar krepí enotnost sindikata. Po drugi strani pa so predkongresne razprave tudi svojevrstna oblika usposabljanja. Člani ob razpravah o kongresnih dokumentih spoznavajo probleme in naloge sindikata v svojih okoljih,« pojasnjuje Raško.

»Priprave na kongrese aktivirajo in mobilizirajo članstvo. Vsaj na Koroškem je bilo tako,« pravi Raško. »Žato smo predkongresno vzdušje v številnih podružnicah izkoristili tudi za to, da smo se bolj temeljito kot sicer pogovorili o problemih in odprtih vprašanjih v svojem podjetju ali zavodu.«

Kaj so doslej pokazale te razprave? »V večini podjetij in zavodov delodajalci pri izplačevanju plač sicer spoštujejo kolektivno pogodbo, na nekaterih drugih področjih pa se je ne držijo dosledno. V mnogih podjetjih in zavodih imajo delavci največ problemov z nadurnim delom, s prerazporejanjem delovnega časa, z delom preko rednega delovnega časa in s plačevanjem nadurnega dela. V marsikaterem podjetju poskušajo delodajalci izkoristiti delavce, namesto da bi zaposlili nove in s tem prispevali k zmanjšanju še vedno zelo visoke stopnje brezposelnosti na Koroškem.«

»V nekaterih podjetjih pa jim dela primanjkuje. V takšnih podjetjih ugotavljajo trajno pre-

sežne delavce. Žal pa tega v vseh podjetjih ne počnejo tako, kot to predvideva zakon, pač pa uporabljajo vprašljive metode. Sindikat je tukaj seveda za to, da na takšne vprašljive metode opozarja ter da nudi svojim članom potrebno pravno zaščito.«

Plače na Koroškem zaostajajo za republiškim povprečjem

Delavce na Koroškem po Raškovih besedah pesti tudi neizplačevanje jubilejnih nagrad in regresa za letni dopust. Saj kljub bližajočemu novemu letu delavci v nekaterih podjetjih še vedno niso prejeli regresa za letni dopust.

»Najbolj pa so delavci nezadovoljni zaradi prenizkih plač,« pravi Raško. »Plače na Koroškem so najnižje v Sloveniji. Povprečna plača na našem območju zaostaja za republiškim povprečjem za okoli 30 odstotkov. Čeprav nekatera podjetja dosegajo dobre poslovne rezultate in ustvarjajo dobičke, se plače ne povišujejo temu primerno. Ob tem pa je treba reči, da na našem območju skoraj ni podjetja, v katerem bi delavci bili udeleženi pri delitvi dobička.«

Ker so plače na Koroškem v povprečju mnogo nižje od plač v državi, je problem uravnilovke še bolj pereč. »V mnogih podjetjih imajo enake plače snažilke, pomožni delavci, strojni ključavničarji in delavci s poklicno oziroma srednjo šolo,« opozarja Raško. »Takšna razmerja na delavce zagotovo ne vplivajo stimulatивно. Rešitev pa ni v zniževanju že tako in tako prenizkih plač, temveč v povečanju izhodiščnih plač. Trenutno je minimalna plača že večja ali enaka od izhodišč za prve štiri tarifne razrede.«

Najpomembnejše je delo v podjetjih

Območna organizacija sindikalnim zaupnikom pomaga tudi pri reševanju povsem konkretnih odprtih vprašanj. Gostinsko podjetje Merx Kozjak je po navedbah Raška delavcem dolgovala neizplačane regrese in druge prejemke. Na sindikalno zaupnico, ki je na to opozarjala, pa so se začeli pritiskati. Seveda je sindikat zaščitil njeno integriteto.

V invalidskem podjetju Inpod z Otiškega Vrha, ki daje delo in kruh okoli 230 delavkam, so imeli delavci probleme, ker je podjetje zaostajalo z izplačilom plač. V reševanje problema so se poleg območne organizacije ZSSS vključili tudi republiški odbor Stupisa ter vodstvo ZSSS. S skupnimi močmi so preko ministrstva za delo dosegli poplačilo plač za nazaj, zdaj pa delavke prejemajo plače kolikor toliko redno. Delavke pričakujejo tudi poplačilo drugih prejemkov. »Za doseg omenjenega cilja smo uporabili različne metode sindikalnega boja, v oviro pa nam je bil novoustanov-

Lojze Raško: V podjetjih, kjer je socialni dialog dobro razvit, po uveljavitvi novega zakona o delovnih razmerjih ne bo velikih sprememb.

ljeni sindikat delovnih invalidov, ki je med delavci razpihoval nezadovoljstvo, namesto da bi pomagal iskati rešitev,« pojasnjuje Raško.

»V večini podjetij se sindikat bori za spoštovanje kolektivne pogodbe, v nekaterih pa mu uspe tudi povečati pravice delavcev,« pravi Raško. »Tako se je denimo sindikat v podjetju Johnson Controls NTU, ki sodi med najboljše na Koroškem, z vodstvom podjetja uspel dogovoriti o dodatnem pokojninskem zavarovanju. Delodajalec bo delavcem plačeval prispevke za drugi steber pokojninskega zavarovanja. To je zelo pomembno, saj je med zaposlenimi veliko mlajših delavcev. Res pa je, da tega verjetno ne bi dosegli, če predsednik sindikata v tem podjetju in ZSSS kot celota ne bi imela takšnega ugleda, kot ga imata. Sindikat v tem podjetju je enakopraven sogovornik delodajalcu.«

Usposabljanje za uresničevanje novega zakona

»V območni organizaciji smo letos jeseni že in še bomo veliko pozornosti posvetili tudi usposabljanju sindikalnih zaupnikov,« poudarja Raško. »Moramo jih usposobiti za uresničevanje novega zakona o delovnih razmerjih, ki bo začel veljati po novem letu. V nekaterih sindikatih dejavnosti je usposabljanje o novem zakonu že steklo. Najbolj so pohiteli sindikat delavcev v trgovini, KNG, Sinles in še nekateri. V kratkem nameravamo pripraviti skupen seminar za vse sindikalne zaupnike v območni organizaciji. Kasneje pa bomo poskušali usposabljanje nadaljevati v manjših skupinah oziroma v nekakšnih študijskih krožkih.«

Hkrati s tem pa v območni organizaciji ZSSS na Koroškem že razmišljajo, kako bodo pomagali članom, ko bo začel veljati novi zakon in ko bo treba začeti spore reševati v skladu z njim. »Zavedamo se, da bo naša služba pravdomo pomoči zelo obremenjena. Sedanja zakonodaja delavci bolj ali manj poznajo, zato so doslej lahko veliko problemov rešili sami ob

Vlada je pripravila dolgo pričakovani zakon o pomoči podjetjem v težavah. Po besedah državnega sekretarja v gospodarskem ministrstvu Janeza Trčka na seji ekonomsko-socialnega sveta (ESS) ta torej so se pri pripravi zakona največ ukvarjali z vprašanjem, kje zanj vzeti denar. Sicer pa so v zakon vgradili vse oblike pomoči, ki so dopuščene v Evropski uniji. Predstavniki sindikatov so izrazili zadovoljstvo z novim zakonom. Bili pa so kritični do tega, da je bilo za pripravo zakona potrebno toliko časa. Menili so tudi, da predvidena sredstva (v prihodnjem letu jih bo manj kot štiri milijarde) ne bodo omogočala reševanja vseh podjetij, ki bodo pomoč potrebovala.

Vlada bo državnemu zboru predlagala, naj novi zakon sprejme po nujnem postopku. To pomeni, da bo zakon sprejet že prihodnji mesec in bo začel veljati že v začetku prihodnjega leta.

Zakon je vlada pripravila, da bi pomoč omejenim podjetjem dodeljevala pod enakimi pogoji. Pomoč bodo kapitalne družbe lahko dobile, če bodo izgubile več kot polovico registriranega kapitala ali v zadnjih dvanajstih mesecih izgubile več kot četrtino kapitala. Pomoč bodo lahko dobile tudi družbe, ki bodo težave dokazovale z naraščajočo izgubo, naraščajočimi zalogami, manjšo zasedenostjo zmogljivosti, naraščanjem dolgov ... Do pomoči pa ne bodo upravičene novonastale družbe in tudi družbe, nastale ob likvidaciji prejšnje družbe, ki je prejemale pomoč za reševanje in prestrukturiranje.

Pomoč bo lahko dodeljena za pripravo programa prestrukturiranja in za obnovo dolgoročne sposobnosti družbe za preživetje.

Po petem členu predloga zakona bodo oblike pomoči tele: krediti, subvencije, subvencije obrestnih mer, poročstva, kapitalne naložbe in odlogi plačila davkov in prispevkov.

Posamezno podjetje bo lahko dobilo največ 10 milijonov evrov pomoči.

Kratkoročni krediti se bodo dodeljevali za izdelavo programov prestrukturiranja, vendar najdalj za dobo šestih mesecev. Kratkoročne

pomoči sindikalnega zaupnika. Po novem letu pa bo drugače, saj delavci na začetku še ne bodo sami poznali zakonskih rešitev. Poleg tega pa bo verjetno prišlo tudi do različnih tolmačenj posameznih členov, sodne prakse pa še ne bo. Zaradi tega se bo verjetno veliko več delavcev zateklo po pomoč na območno organizacijo in k sindikalnemu odvetniku,« je prepričan Raško. »Pričakujem, da nam bodo vsaj v prvi fazi pomagala republiška vodstva sindikatov dejavnosti in pravna služba ZSSS.«

Raško meni, da bodo imeli zelo podobne probleme ob uveljavitvi novega zakona o delovnih razmerjih verjetno tudi delodajalci. »Tudi oni se bodo zatekali po pomoč k pravnikom. To bi bilo dobro, da delodajalci ne bodo delali mimo zakona oziroma po lastnih predstavah o tem, kaj zakon določa. Samo upam, da se ne bodo zopet našli pravnik, ki bodo delodajalcem pripravljali različne vzorce. Takšni so že v preteklosti svojim naročnikom in

Predlog zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah je pripravljen

Državna pomoč podjetjem že v začetku leta 2003

kredite bodo družbe morale vrniti v 12 mesecih po prejemu zadnjega obroka.

Za izvedbo prestrukturiranja pa se bodo po zakonu dodeljevali krediti, za katere bo veljal največ dveletni moratorij.

Subvencije se bodo dodeljevale za izvedbo nujnih nalog pri reševanju družb, še posebej za ohranitev delovnih mest, izobraževanje in usposabljanje. To nalogo bo opravljalo ministrstvo za delo.

Družba, ki bo menila, da izpolnjuje pogoje za dodelitev pomoči po tem zakonu, bo pristojnemu ministrstvu poslala vlogo z obrazložitvijo in nujno dokumentacijo. Predložiti bo morala zlasti poslovno poročilo, potrdilo, da ni v stečajnem postopku, izjavo, da lahko nudi ustrezne instrumente za zavarovanje plačil, program prestrukturiranja ...

Pristojno ministrstvo bo imenovalo strokovno komisijo, ki bo vlogo pregledala in pripravila mnenje o izpolnjevanju pogojev za dodelitev pomoči ter predlog vrste in višine pomoči. O dodelitvi pomoči pa bo po 23. členu predloga zakona odločala vlada.

Sredstva za zagotavljanje pomoči bo zagotovil proračun Republike Slovenije. Uporabljena bodo zlasti sredstva iz naslova kupnin na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij.

V razpravi so člani ESS zakon odločno podprli. Jože Smole, sekretar združenja pri GZS,

delavcem povzročili preveč stroškov in gorja. Seveda je uveljavitev novega zakona o delovnih razmerjih tudi velik izziv za stroko.«

Nekateri kvazistrokovnjaki pa po Raškovih besedah že razmišljajo o tem, kako bi na račun delavcev in delodajalcev ob uveljavitvi novega zakona kovali denarce. »Nekateri celo zavajajo delavce in delodajalce,« se huduje Raško. »Na Celjskem posluje podjetje, ki ponuja pomoč pri sestavljanju pogodb o delu po novem. Hkrati pa delodajalce zavaja, da morajo nove pogodbe o delu z vsemi zaposlenimi skleniti do 27. decembra letos, kar sploh ni res!«

Izziv za sindikate

Resen problem vidi Raško tudi v kratkih rokih za pritožbe. »Delavec, ki je imel doslej v nekaterih sporih 30 dni čas za pritožbo, bo moral pritožbo po novem vložiti v osmih dneh. To je izziv tudi za sindikate, saj bomo mora-

li je orisal razmere v tekstilni, oblačilni in obutveni industriji, je menil, da bo denarja za reševanje podjetij verjetno premalo. Tone Rozman je v imenu Stupisa ugotovil, da je zakon vlada pripravila zelo pozno in da bi pred leti lahko dal boljše učinke. Spomnil je tudi, da so se pristojni na ministrstvih večkrat sklicevali na EU, ki da ne dopušča državnih pomoči. Obrazložitev k zakonu je dokaz, da so ti ljudje takrat sindikat zavajali. Tudi Rozman je menil, da bo denarja za reševanje podjetij premalo. Če bo eno podjetje dobilo 10 milijonov evrov, za številna ne bo ostalo nič, problem pa ni samo Mura. Predlog zakona je podprl tudi Dušan Semolič. Menil je, da bi med kriterije za dodeljevanj pomoči lahko uvrstili tudi odpuščanje presežnih delavcev.

F. K.

Popravek

V pravnem mnenju z naslovom Pri upokojevanju delodajalec nima prostih rok avtorja Gregorja Mikliča, objavljenem v NDE št. 38, je prišlo do redakcijske napake. Stavek Med varovanimi kategorijami ... v zadnjem odstavku bi se moral nadaljevati:

Med varovanimi kategorijami so starejši delavci, ki jim lahko delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov brez njihovega soglasja, ko izpolnijo minimalne pogoje za starostno upoko-jitev. Bralcem se za napako opravičujemo.

Uredništvo

li prizadetemu članu zelo hitro nuditi pravno pomoč. Zato bomo morali biti tudi ustrezno organizirani. Skrajšati bomo morali tudi poti od člana do območne organizacije, sicer bo pravni službi zmanjkalo časa za pripravo pritožb. Tudi v tem pogledu je novi zakon izziv za sindikate. Skratka, čaka nas veliko dela. Zato se nanj že intenzivno pripravljamo.«

»Res pa je, da ne more nihče natančno predvideti, kaj se bo dogajalo po prvem januarju naslednjega leta,« pravi Raško. »Reči moram, da sam nisem pesimist. Socialni dialog v večini podjetij je že tako razvit, da v začetku naslednjega leta ne pričakujem večjih konfliktov. Zagotovo bodo v podjetjih nastajali problemi, vendar jih bomo tako kot doslej poskušali reševati s socialnim dialogom, pogajanja in dialogom. V podjetjih, kjer je socialni dialog dobro razvit, uveljavitev novega zakona ne bo prinesla velikih sprememb.«

T. K.

Pred 3. kongresom Sindikata gostinstva in turizma Slovenije

Največji problem je delovni čas

Tretji kongres Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije (SGiT) bo v četrtek in petek v Murski Soboti. Prvega dne bo 40 delegatov obravnavalo poročilo o delu v preteklem obdobju, nov statut sindikata in program za naslednje obdobje. Za predsednika v prihodnjem obdobju kandidira Iztok Bratož, za sekretarko pa Karmen Leban, oba sta to funkcijo opravljala že v tem mandatu. Drugi dan kongresa bo namenjen novemu zakonu o delovnih razmerjih.

Povzemamo nekaj misli iz poročila sindikata delavcev gostinstva in turizma o delu v preteklem obdobju. Delovni čas v gostinstvu je v kolektivni pogodbi dejavnosti zelo dobro urejen, vendar delodajalci zapisane norme pogosto kršijo. Zaposleni zaradi tega delajo bistveno več, kot kažejo uradni podatki, vendar za nadurno delo ne prejemajo plačila. Pogosto so kršene tudi pravice zaposlenih pri odmorih in počitkih in izrabi letnega dopusta. Velik problem je tudi delo na črno, ki ga je kar 30 do 35 odstotkov.

Od leta 1999 se je sindikat pogajal o povečanju izhodiščnih plač po kolektivni pogodbi dejavnosti. Izplačane plače gostincev že od leta 1995 zaostajajo za povprečjem v gospodarstvu. Lani se je zaostanek povečal na 21 odstotkov. Sindikat ni podprl predlogov za povečanje izhodiščnih plač za 4. in 5. tarifni razred, ampak zahteval usklajeno povečevanje plač za vse tarifne razrede. Žal so delodajalci pogajanja o povečanju izhodiščnih plač dosledno zavračali. Sindikat je tudi z zaostrovanjem oktobra 2001 uspel doseči triodstotno povečanje izhodiščnih plač.

Pogajanja so se začela tudi v letu 2002, vendar so zastala. Upravni odbor združenja za gostinstvo se je povečanju plač uprl zaradi slabih poslovnih rezultatov in še slabših napovedi za letošnje leto.

V tem položaju je sindikat sklical tiskovno

konferenco in na njej objavil svoje zahteve. Na prvo mesto je postavil plačilo neizkoriščenih presežnih ur, zahteval je tudi plačilo stroškov prevoza na delo in z dela, spoštovanje določb kolektivne pogodbe v zvezi z delovnim časom, pravilno plačevanje nadomestil za odsotnost z dela zaradi bolezni. Sindikat je poleg tega vsa leta zahteval, naj eskalirajo vse plače, ne le izhodiščne.

Sindikat se je vključil tudi v prizadevanja za določitev nove plačne politike in pri tem zagovarjal zmanjšanje razlik v plačah. Poleg tega je zagovarjal povečanje plač natakarjem in kuharjem, nosilnima poklicema v dejavnosti.

Zaradi kršitev kolektivne pogodbe je sindikat začel tesno sodelovati z inšpekcijo za delo. Intervencije inšpektorjev so bile zelo dobrodošle.

Sodelovanje med sindikatom in združenjem za gostinstvo pri GZS ni bilo vzorno. Razlog razhajanj so zlasti različni pogledi na ekonomski položaj zaposlenih. Zaradi tega čakajo sindikat še zelo trda pogajanja, v katerih se bo tudi pokazalo, ali je združenje pri GZS sploh še pogajalski partner.

Zmanjševanje števila članov sindikata se je v tem obdobju zaustavilo. Zaradi razmer na trgu in nesposobnosti vodilnih so v tem mandatnem obdobju propadli Hotel Slavija v Mariboru, HOP Postojna, Hotel Medno, Hotel Kompas Slovenj Gradec ..., število zaposlenih pa se je

močno zmanjšalo v številnih obratih v Ljubljani, Posavju, Celju in na Koroškem. Sindikat gostinstva in turizma skuša pridobiti gostinske delavce, ki so zaradi pretežne dejavnosti svojih podjetij povezani v druge sindikate (SKEI, KNG SDTS).

ZSSS bo morala kot moderna zveza racionalizirati poslovanje in s svojo stroko odgovorjati na zahteve sindikalnega članstva. Cilj sindikata gostinstva je povezovanje med sindikati na področju storitvenih dejavnosti, najprej v okviru ZSSS, kasneje pa še z drugimi centralami. Sporazum o sodelovanju storitvenih sindikatov je tik pred podpisom. SGiT že sodeluje s Sindikatom igralniških delavcev, Obalnim sindikatom gostinstva in turizma in samostojnimi sindikati nekaterih podjetij. Sodelovanje sindikatov na državni ravni je boljše kot med sindikati podjetij, sodelovanje med sindikalnimi centralami pa se ni premaknilo z mrtve točke.

SGiT je sprožil pobudo za kolektivno pogodbo o dodatnem prostovoljnem pokojninskem zavarovanju. Očitno je pobuda zastala zaradi nezadostne pripravljenosti delodajalskih organizacij.

Skupaj s koordinacijo sindikatov Kompassa MTS si je SGiT prizadeval za socialno varnost zaposlenih v prostocarinskih prodajalnah. T vladno je sindikat podpisal tudi dogovor, h kateremu pa delodajalci niso pristopili. Očitno je, da delodajalci nimajo dovolj znanj, da bi za ohranitev delovnih mest v PCP pridobili denar Evropske unije in slovenske vlade. Delodajalci so znali le drastično znižati plače, verjetno bodo ugotavljali tudi presežne delavce.

Cilj SGiT je Delavska enotnost za vsakega člana, kar bo uresničljivo z izboljšanjem njegove vsebine in oblike.

F. K.

Kompas MTS začel odpuščati delavce

Koordinacija sindikatov v podjetju Kompas MTS je prejšnji teden obravnavala program trajno presežnih delavcev v poslovnih

enoti Šentilj, ki jo želi vodstvo zapreti. Priporočila na program, kot jih je pripravila pravna služba območne organizacije ZSSS Podravje, je koordinacija odpila.

Žal je še istega dne zasedal tudi svet delavcev Kompassa MTS, ki pa programa presežnih delavcev ni zavrnil.

Kot nam je povedala sekretarka Sindikata gostinstva in turizma Slovenije Karmen Leban, so

na seji govorili tudi o prestrašenosti večine zaposlenih, ki se bojijo, da bo po Šentilju prišlo še do zaprtja drugih poslovalnic. Direktorica Veronika Šketa jim je sicer vedno zagotavljala, da se to do konca letošnjega leta ne bo zgodilo.

Razpoloženje med zaposlenimi je slabo tudi zaradi znižanja plač, do katerega je prišlo takoj po sprejetju zakona o zaprtju prostocarinskih prodajal. Koordinacija je obravnavala tudi izračune, ki kažejo, da Kompas MTS krši dva člena kolektivne pogodbe dejavnosti. Zaposleni so oškodovani pri dodatkih in nadomestilih. Koordinacija je zato vodstvo podjetja pozvala, naj napake odpravi.

F. K.

Koordinacija sindikatov je imela kar precej pripomb na program presežnih delavcev v šentiljski enoti Kompassa MTS.

Ob pogrebu Metalkine trgovske hiše

Le vrh ledene gore stihijskega razvoja slovenske trgovine

Trgovska družba Metalka Ljubljana je do nedavnega slovela kot veliko mednarodno razvejeno in ugledno trgovsko podjetje s približno 1000 zaposlenimi. Predvsem pri prodaji tehničnega blaga je bila paradni konj trgovine.

Medtem ko se je večina podjetij v drugi polovici devetdesetih že lastniško konsolidirala in stopila na pot povezovanja in drugih načinov poslovnega utrjevanja na trgu, je Metalka Trgovina šele leta 1998 končala lastninsko preoblikovanje in deloma tudi zato izgubila dobre priložnosti za povezave. Vzrokov za dolgotrajno lastninjenje je več, zlasti številni denacionalizacijski zahtevki, zaradi katerih je bila

začetna bilanca osiromašena za kar nekaj pomembnih nepremičnin, tudi za blagovnico v središču Ljubljane. Vračilo nekaterih nepremičnin prvotnim lastnikom, čedalje višje najemnine za prodajalne in padanje prometa v nekaterih Metalkinih trgovinah na ne dovolj privlačnih lokacijah – vse to je Metalko potiskalo v čedalje večjo stisko.

Dosedanji vodilni delavci so Metalkin sistem zapeljali v dvomljive projekte lastninjenja in s tem razbili na množico

pravnih subjektov, ki jih niso mogli več obvladati. Jedro velike Metalke sicer se je ohranilo v družbi Metalka Trgovina, ki je do nedavnega zaposlovala približno 300 ljudi v različnih delih Slovenije. Ker so bile blagovnice locirane v ožjih mestnih središčih, je bilo kupcev, ki so se preusmerili v velike nakupovalne centre ob obrobjih mest, iz dneva v dan manj.

Ker družba že kar 10 let posluje negativno, je primanjkljaj pokrivala z odprodajo premoženja.

Novi predsednik uprave, ki je lani postal 7,7-odstotni lastnik, je v začetku verjel, da bo ohranil dejavnost in delovno mesta ter Metalki vrnil ugled. V ta namen je preuredil del Metalkine stolpnice v sodobno trgovino, toda očitno se je uštel, saj tudi kar zajetna investicija ni dala rezultatov.

Vodstvo je zaradi težav prihajalo tudi v konflikte z dobavitelji in začelo tudi odpuščati delavce. Zaradi tega je Metalka Trgovina v zadnjih dveh letih speljala dva za delavce usodna projekta, določanje presežnih delavcev in prisilno poravnavo. Odpuščenim in razočaranim delavcem niso bile v celoti izplačane niti zakonsko določene odpravnine, zaradi česar je

Čeprav je direktor Franc Gajšek pogreb blagovnice aranžiral malce neokusno, je z oglasom in posebnimi vabili privabil tudi več vidnih politikov in poslovnežev.

sindikata moral kar nekajkrat intervenirati.

Vodstvo družbe očitno ni iskalo strateškega partnerja, kot sta uspešno storili vodstvi Kovinotehne Celje in Novotehne Novo mesto.

Na trgu so postali vse bolj nezanimivi, njihova moč na pogajanjih z dobavitelji pa je

bila povsem neznatna in krog nerentabilnega poslovanja je bil sklenjen.

Svoje je dodala tudi oblast, tako državna kot mestna, ki je dopuščala in še vedno dopušča gradnjo novih in novih trgovskih in skladiščnih zmogljivosti, ki niso pokrite s kupno močjo. Mestne oblasti s politiko cen komunalnih prispevkov, prometnim režimom in najemnina mi vse prej kot spodbujajo živahnost mestnih središč. Obstoje trgovin v mestnem središču je vse bolj ogrožen, kar je prizadelo zlasti starejše, manj mobilne prebivalce.

Metalka Trgovina je zagotovo primer manj uspešnega vodenja in stihijskega, nenačrtovanega razvoja trgovine. To je mogoče, saj ministrstvo za gospodarstvo nima sistemiziranega niti mesta državnega sekretarja za trgovino.

Zaradi tega se je začela veriga stečajev, prisilnih poravnav trgovskih družb, ki imajo svoje lokale v mestnih središčih. To se lahko zgodi tudi drugim družbam, ki ne bodo kos velikim in povezanim trgovskim družbam, ki imajo poseben položaj na trgu, tako zaradi podcenjene in preobremenjene delovne sile kot zaradi svoje moči v odnosih z dobavitelji.

Sandi Bartol, sekretar SDTS

Zaposleni v blagovnici so bili na predstavi zelo v ozadju.

Reševanje problemov v Nami

Malči Zdravec, predsednica sindikalne konference Nama, Stane Drobnič, sekretar območnega odbora SDT Ljubljana in okolica in Sandi Bartol, sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije, smo se prejšnji teden sestali z direktorjem trgovske družbe Nama Tevžem

Tavčarjem. Obravnavali smo priprave za podpis podjetniške kolektivne pogodbe družbe Nama in delovnopравни in zaposlitveni položaj zaposlenih v Blagovnici Kočevje.

Direktor Tevž Tavčar je sprejel pobudo Sindikata delavcev trgovine Slovenije, da se področe delovnih razmerij, plač in pogoji za delo sindikata uredijo s podjetniško kolektivno pogodbo.

Sindikata delavcev trgovine Slovenije bo pripravil izhodiščna besedila za sestavo kolektivne pogodbe v normativnem delu. Pripravil bo tudi osnove plačnega modela, ki bo temeljil na vrednotenju osnovnih plač nosilnih poklicev ter modelu stimulativnega nagrajevanja.

Pogajalska skupina za sestavo kolektivne pogodbe družbe Nama se bo sestala na prvi seji v začetku januarja 2003.

Vodstvo družbe Nama bo Sindikat delavcev trgovine Slovenije skladno z določbami kolektivne pogodbe in novega zakona o delovnih razmerjih sproti in celovito obveščalo o vseh ukrepih pri sanaciji Blagovnice Nama Kočevje.

Sindikata delavcev trgovine Slovenije bo s svojo strokovno in pravno službo neposredno vključen v vse postopke in bo posebej pazil, da bo delavcem, ki bodo morebiti prerazporejeni k drugemu delodajalcu ali jim bo delovno razmerje prenehalo, zagotovljene vse pravice po zakonih in kolektivni pogodbi.

Sindikata delavcev trgovine Slovenije bo svoje člane, zaposlene delavce v blagovnici Nama Kočevje, sproti obveščal o vseh aktivnostih ter po potrebi organiziral delovne pogovore in morebitna pogajanja z vodstvom družbe.

Sandi Bartol

V Zasavju je zaposlitev največja vrednota

Pogovarjali smo se s Tjašo Logar, sekretarko v območni organizaciji ZSSS Zasavja

Tjaša Logar se je zaposlila na občinskem sindikalnem svetu Hrastnik maja leta 1990, vendar se je že septembra istega leta zaradi ukinitve občinskih sindikalnih svetov za dve leti znašla na zavodu za zaposlovanje. Potem pa se je spet zaposlila kot sekretarka v območni organizaciji ZSSS Zasavja. Pokriva iste sindikalne odbore dejavnosti, ki jih je pokrivala na bivšem občinskem svetu, kemijo, trgovino, gostinstvo, komunalo, obrt (tu ni najbolj zadovoljna, ker ji za resnejše delo primanjkuje časa), pa tudi sindikat upokojujencev. Seveda pa stroga delitev dela ni mogoča, če je potrebno, z drugim sekretarjem Ljubom Cvarom, nadomeščata eden drugega, kolikor je pač mogoče.

Je pa seveda velika razlika med območno organizacijo ZSSS in takratnimi tremi občinskimi sindikalnimi sveti, nam je dejala. In vseh treh svetih je bilo pred reorganizacijo sindikatov zaposlenih 12 ljudi. Na območni organizaciji pa sta zaposlena le dva sekretarja, Ljubo Cvar in Tjaša Logar, ki pokriva vse dejavnosti v vseh treh zasavskih občinah, pa tudi vse prisvarniško in finančno delo na območni organizaciji.

Kakšne so razmere v posameznih dejavnostih? Kemična podjetja so poslovno verjetno uspešna in tam ni težav, razen v zadnjem času z invalidi v hrastniški Steklarni oz. njeni družbi Glascom

V podjetjih, kjer je Sindikat KNG, res ni posebnih težav, razen v družbi Glascom Hrastnik, kjer se skušajo na grd način znebiti delovnih invalidov. Težave se pojavljajo v trgovini ter v gostinstvu, na primer v Medijskih toplicah. Tu skuša uprava s premalo zaposlenimi ljudmi – normativu za gostinstvo o optimalnem številu delavcev sicer še nisem odkrila – čim bolje delati. To se seveda na dolgi rok ne more iziti, ker so ljudje preutrujeni in nimajo primernega odnosa do gostov. Zaposleni tudi niso mogli na dopust, ker jih je premalo, in tako naprej. V hotelu ni dovolj potrebne opreme, pa tudi odnos direktorice do zaposlenih in do sindikata ni ustrezen.

Zaposleni so se pritoževali in imeli z upravo sestanek, na katerem jim je direktorica obljubila izpolnitev njihovih zahtev, vendar je besedo požrla. Zato smo pred kratkim imeli še en sestanek, tokrat tudi s predstavnikom lastnikov hotela.

Ali se je zdaj zgodba o težavah zaposlenih v Medijskih toplicah razpletla? Predstavnik lastnikov me je prijet-

no presenetil. Bil je pripravljen pogovarjati se in zato smo tudi dosegli dogovor, da se bodo zahteve in predlogi delavcev, o katerih ste v Novi Delavski enotnosti že podrobno pisali, začele uresničevati. Sredi decembra bomo preverili, kaj je uprava uresničila.

Dejali ste, da s pokrivanjem področja obrti na območni organizaciji niste zadovoljni. Zakaj ne?

Med delavci, zaposlenimi pri samostojnih podjetnikih, še nimamo veliko članstva. Sicer smo večkrat poskušali z akcijami, vendar dosti odziva zaposlenih, verjetno iz strahu pred delodajalci, ni bilo. Morda pa akcij nismo dovolj dobro pripravili.

Delavci v obrti seveda imajo težave in zdi se, da se kopičijo. Ljudje dnevno prihajajo na sindikat po pomoč in se tudi včlanjujejo. Pomagamo jim, kolikor jim moremo.

Zakaj hodijo plačevati članarino osebno, ali se bojijo, da bi delodajalci izvedeli, da so se včlanili?

Vsekakor zaradi tega. Včlanjujejo se tako rekoč na skrivaj. In mnogi se bojijo pristati na naše posredovanje pri delodajalcu. Sicer povedo, kakšno težavo imajo, ne želijo pa se predstaviti, niti povedati, kje so zaposleni. Ko jim razložimo, da jim brez osnovnih podatkov ne moremo pomagati, se nekateri ojunačijo, drugi pa ne. Slednji lahko dobijo zgolj nasvet, kaj je najbolje storiti v njihovem primeru.

Govori se, da je v Zasavju težje kot marsikje drugje v Sloveniji priti do zaposlitve.

V Zasavju je največja dobrina – delovno mesto. Pri nas vsak tolar precej pomeni. Dodatnega zaslužka v Zasavju ni, niti ni možnosti, da bi si ljudje pomagali z vrtički zmanjšati življenjske stroške. Zato na delu kar vztrajajo, čeprav tu in tam po nekaj mesecih ne dobijo plač. Raje upajo, da bo nekoč vendarle bolje, kot da bi ukrepali proti delodajalcu in tvegali izgubo delovnega mesta. V Zasavju moraš imeti hudimanovo srečo, da dobiš službo.

S kakšnimi težavami pa prihajajo delavci v obrti, kaj jih najbolj žuli?

Najbolj številne so pritožbe zaradi plač. Nekateri delodajalci plačujejo malo, nekateri dajejo del plače 'pod mizo'. Drugi plačujejo neredno, delavce pa tolažijo, da jim bodo plačali, ko bodo imeli denar, čeprav si istočasno privoščijo vse mogoče. Nedavno mi je nek delavec pokazal 'plačilni list', ki je bil zgolj potrdilo o blagajniškem izdatku, znesek na

njem pa simboličen. Prav nič podobno vsoti, ki bi zaslužila ime plača.

So pa tudi takšni obrtniki, ki mi v obraz povedo, da se zavedajo, da ne delajo pravilno. Toda zanašajo se na počasnost sodišč. Eden mi je dejal: »Ko bo prišla tožba delavcev na vrsto, moje obratovalnice ne bo več!« Us-tanovil bo drugo podjetje, do sedaj zaposlene pa z njihovimi terjatvami pustil na cedilu.

Tudi izplačilo regresa gre verjetno mnogim podjetnikom bolj težko od rok?

Nekateri naši podjetniki in direktorji so tako napredni, da prepričujejo delavce, da po novem zakonu o delovnih razmerjih (ki pa bo šele začel veljati!), nimajo več pravice do regresa, do počitka med delom!

Ljudje so tako zbegani, da jim je treba kar nekaj časa dopovedovati, preden verjamejo, da te pravice vendarle zagotavlja tudi novi zakon. Nekaterim moram celo prekopirati del zakona ali kolektivne pogodbe, preden dojamejo, da imamo prav v sindikatu in ne delodajalci.

Kaj se zgodi potem, ko poskusite ukrepati pri delodajalcu v korist delavca? Ali vas delodajalec sprejme, zavrne, celo ne spusti v svoje prostore?

Delavcem svetujem, naj najprej poskušajo težavo odpraviti v pogovoru z delodajalcem. Marsikateri obrtnik ali direktor v podjetju je alergičen na vmešavanje od zunaj. Marsikateri mi pa odgovori, da za problem sploh ni vedel in da bi ga že rešil, če bi ga zaposleni o njem obvestili. Če pa se zadeva ne predolgo vleče, napišem opozorilo ali pritožbo. Večinoma so se pripravljene pogovarjati, vprašanje pa seveda je, koliko tistega, kar se dogovorimo, potem izpolnijo.

Zaenkrat pa se vsaj spustijo v dialog s sindikatom. Treba je reči, da se zlasti v manjših podjetjih veliko krivic zgodi zaradi nepoznavanja predpisov. Celotne vsebine kolektivne pogodbe marsikateri delodajalec ne pozna. Ko jim predložimo prave rešitve, se z nami strinjajo. Pri kom pa tudi ne dosežemo ničesar, trmasto vztraja pri svojem pogledu na zadevo in je treba zadevo reševati na sodišču.

Problemi, ste dejali, se pojavljajo tudi v trgovini.

Gre za klasične težave, delovni čas, nizke plače, delo ob nedeljah in praznikih. Vendar se počasi že vidi, da Zasavje ni Ljubljana, da tu prometa ob praznikih in nedeljah v trgovinah ni toliko, da bi upravičil stroške obratovanja. Morda smo tu bolj zaprti ljudje in se ob nedeljah držimo do-

Tjaša Logar: Moje delo je delo z ljudmi, čeprav bi se kdaj za nekaj časa prav rada umaknila v popolno samoto.

ma, družine. Da posebej ne omenjam kupne moči prebivalcev Zasavja.

Ali se sploh da preveriti, ali delodajalci izpolnijo obljube, ki so jih dali v pogovoru z vami, da bodo rešili probleme zaposlenih, popravili nepravilnosti?

Seveda preverjamo, vendar nam prevečkrat preprosto zmanjka časa. Posamezniki tudi sami sporočijo, da se je zadeva uredila in se zahvalijo za pomoč. Tu in tam pa nas kakšen delavec prosi, naj se ne ukvarjamo več z njegovo zadevo, ker je naše 'vmešavanje' povzročilo preveč hude krvi in se boji za delovno mesto. Tudi tako izvemo za 'usodo' našega posredovanja pri delodajalcih.

Ker sva samo dva na območju, so zadeve že skoraj neobvladljive in se prevečkrat pojavljajo v vlogi gasilcev. Gremo pač tja, odkoder nas obvestijo o težavah. Da bi si vzela čas za redne osebnosti ali telefonske stike z zaupniki, ni mogoče misliti. Poleg tega zaupniki in predsedniki sindikata, razen enega v dejavnostih, ki jih pokrivam, vsi nepoklicno opravljajo to delo, kar postaja iz leta v leto težje.

Zakaj?

Sindikalist je upravi, ki pozorno spremlja, kako opravlja svoje delo, in ali morda ne porabi preveč časa za sindikat itd., bolj na oče kot drugi zaposleni. Zaradi tega se moramo tudi na območni organizaciji prilagoditi zaupnikom oziroma predsednikom sindikatov v podjetjih in njihovem delovnem času. V sindikatu trgovine ponavadi ne začnemo sejati pred pol deveto uro zvečer, končamo pa kdaj tudi po popolnoči.

Tjaša Logar med delavci Glascoma

Koliko je opravka z ljudmi, ki so izgubili delo ali so tik pred izgubo? Ali prihajajo na sindikat po pomoč, pravni nasvet?

V Zasavju je velika nezaposlenost, zdaj je brez zaposlitve okoli več kot osem tisoč ljudi. Ko izgubijo zaposlitev, imamo veliko dela, ko pomagamo napisati prijave na zavod za zaposlovanje, pritožbe, morebitne tožbe itd.

Potem pa so ti ljudje prepuščeni sami sebi. In prihajajo k nam, vse več jih prihaja. Pridejo potožiti nad tegobami, ki so se v brezposelnosti zgrnile nadnje. Čeprav nimajo pravih dohodkov, je treba plačati stavarino, položnice, šolati otroke. Gre za golo preživetje, privoščiti si ne morejo ničesar.

Ljudje sicer vedo, da sindikat ni pravi naslov za reševanje teh težav, vendar povedo, da nimajo kam, da jih nikjer ne poslušajo, niti na centrih za socialno delo. Tam imajo tako nizke cenzuse, da je redko kdo deležen njihove pomoči. Pa tudi če jo dobi, je ta zelo majhna.

In ljudje se olajšajo svojih težav pred vami.

Po pol ure, uri pogovora jim vsaj malce odleže, ker jih je bil nekdo pripravljen poslušati kot človek. Najbolje bi seveda bilo, če bi imela v enem predalu svoje mize seznam ustanov, družb, kjer bi jim lahko dejansko pomagali ali jih zaposlili, v drugem pa denar, da bi jim lahko dala nekaj pomoči. Pa v sindikatu nimamo ne enega ne drugega. Tako ne moremo drugega, kot poslušati o težavah. Morda jim lahko še povemo, kje bi morda bila možnost zaposlitve, če za kaj takega seveda vemo.

Človek na vašem mestu še malo ne sme biti uradniški, mora znati poslušati ljudi. To je dokaj težko, mar ne, živjeti se v kožo drugega?

Vedno sem bila v službah, kjer sem delala z ljudmi, in z ljudmi rada delam. Kljub dolgi praksi pa se še nisem navadila, da se me težave drugih ne bi dotaknile. To me še vedno

prizadene. Svojo socialnost sem morala pokazati tudi kot vodja begunskega centra, saj sem to delo, ob svoji redni službi opravljala sedem let in pol. To so bila naporna leta, ki so me močno izčrpala, pa tudi oplemenitila. Navezala sem precej iskrenih prijateljstev in ti ljudje, nekdanji begunci iz Bosne, se mi še danes javljajo.

Takšno delo človeka tudi postavi na realna tla. Lastne težave dobijo v primerjavi s problemi drugih ljudi pravo težo.

Ali bi bilo mogoče za ljudi, ki prihajajo na območno organizacijo, imeti uradne ure, kot jih imajo denimo občinski ali republiški uradi? Potem bi vi imeli več časa za druge sindikalne dejavnosti, denimo obiske zaupnikov po podjetjih.

Ne, nikakor, ljudje pridejo, ko nas potrebujejo in takrat si je treba vzeti čas zanje. Seveda so presenečeni, saj nas mnogi sprašujejo, kdaj lahko pridejo, torej, kdaj imamo uradne ure, kdaj malico, da nas ne bodo motili. Presenečeni so, ko vidijo, da nismo kot urad z uradniki in uradnimi urami ter okenci, pred katera se morajo postaviti v vrsto. Pri nas velja načelo odprtih vrat in to dobesedno. Tudi nimamo delovnega časa, delamo, dokler in kadar je potrebno. Kakšen dan manj, kakšen dan pa v noč. Včasih pride kdo tik pred iztekom roka za vložitev prijave, pritožbe. Kaj storiti? Zavrniti človeka, češ da se zadnji trenutek ne hodi po pomoč? Ne! V takih primerih poprimeva oba sekretarja, da s skupnimi močmi sestavimo dokument, kot je treba in v pravem času.

Ali bi zamenjali to službo s kakšnim bolj mirnim delom?

Kdo me bo pa vzel, ha, ha. Mislim, da se na običajno pisarniško delo sploh ne bi mogla navaditi. Moje delo je delo z ljudmi in med ljudmi, čeprav bi kdaj pa kdaj šla rada za nekaj časa v popolno samoto, kjer me nihče ne bi nič vprašal, nihče potreboval.

B. R.

Sindikalna lista

November 2002

Gospodarske dejavnosti
(temelji je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.363,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.180,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.518,00

2. Kilometrini (od 28. 5. 2002 dalje)	55,92	55,92
(od 11. 6. 2002 dalje)	54,54	54,54
(od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75
(od 9. 7. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 23. 7. 2002 dalje)	54,84	54,84
(od 20. 8. 2002 dalje)	55,41	55,41
(od 3. 9. 2002 dalje)	55,50	55,50
(od 17. 9. 2002 dalje)	56,16	56,16
(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,53
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94

3. Ločeno življenje*	92.981,00	63.880,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2002) – po SKPGD (na delovni dan)	690,00	690,00
--	--------	--------

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	67.612,00	53.534,00
– za 20 let	101.418,00	80.301,00
– za 30 let	135.224,00	107.068,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	464.904,00	697.356,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	137.810,00	107.068,00
– ob smrti v ožji družini	68.905,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 8. 2002)	101.611,00	101.611,00
------------------------------------	------------	------------

5. Zajamčena plača (od 1. 8. 2002)	49.568,00	49.568,00
------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust		
– najmanj (od 26. 4. 2002)	125.805,00	
– ali največ	165.305,00	125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom h kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

Anketa med sindikalnimi zaupniki iz območne organizacije ZSSS Domžale o novem zakonu o delovnih razmerjih

Velikih problemov ne pričakujejo

Pred časom je območna organizacija ZSSS Domžale priredila seminar za svoje zaupnike. Namenjen je bil zlasti spoznavanju novega zakona o delovnih razmerjih. Udeležencem je predaval Gregor Miklič. Sekretarka območne organizacije Justi Arnuš pa jim je v zvezi z zakonom predstavila akcijski načrt njegovega uresničevanja. Nekaj udeležencev smo po seminarju zaprosili, naj nam opišejo svoje vtise.

Delodajalce bo treba postaviti na trdna tla

Zdenka Završnik,
AS Domžale
Storitve

Ker delam v kadrovske službi, mi seminar koristi tudi pri delu na delovnem mestu. Najbolj mi je ostalo v ušesih, da so sindikalni pogajalci zaslužni za marsikatero pravico, ki je zapisana v zakonu. Mislim zlasti na regres za letni dopust in različne dodatke k plači, česar delodajalci dolgo niso bili pripravljene sprejeti.

Prepričana sem, da nas čaka veliko dela, da bomo določbe zakona spravili v življenje in da bodo delodajalci spoznali, da morajo zakon spoštovati. Če bomo pri tem sindikalisti vztrajni in enotni, bomo delodajalce lahko postavili na trdna tla.

Čeprav sem zaradi dela na delovnem mestu in sindikalne funkcije v nekakšnem precepu, mislim, da svojo sindikalno funkcijo opravljam lažje kot številni drugi. Moj problem je le v tem, da sem z delom preveč "zabasana".

Sprašujete me, ali se bo novosti iz zakona hitro prijela. Mislim, da pri uvajanju novih razmerij v življenje ne bo tako hudo, kot se komu zdaj zdi. Rada bi pa opozorila še na razlike v plačah. Mislim, da so razlike v podjetjih in vsej družbi prevelike in bi jih morali zmanjšati.

Največji problem je neznanje

Tomaž Kumar,
podpredsednik
sindikata v
Heliosu KTD

Po poklicu sem razvojni inženir, podpredsednik sindikata sem postal šele pred kratkim in se sindikalnemu delu šele privajam.

Ugotavljam, da o pravicah zaposlenih vemo veliko premalo. Bolj kot se seznanjam z nalogami, bolj ugotavljam, da sindikat vseh možnosti ni znal izkoristiti.

Po novem zakonu bo zelo pomembno, da bo moral vsak zaposleni skrbeti zase, saj mu sicer nihče ne bo mogel pomagati. Pri tem bo največji problem neznanje. Le več znanja bo omogočilo ustvarjanje zavesti in samozavesti pri zaposlenih. In to bo po mojem mnenju zelo zahtevna sindikalna naloga. Le z znanjem se bomo lahko postavili po robu vsem, ki bodo zagovarjali le interese kapitala. Seveda bo težava tudi zaradi tega, ker se bo večina pripravljena brigati le zase, za sodelavce pa se ne bodo pripravljene izpostaviti. Po novem zakonu bo sprememba tudi v tem, da bo sindikat lahko zagovarjal le dobre delavce, nesposobnih pa.

Ker sindikalni zaupniki ne moremo vsega dela opraviti sami, bo zelo pomembno, da bodo lahko računali na pomoč vsega sindikata, zlasti njegove strokovne službe.

V Heliosu si bomo prizadevali biti zraven pri sprejemanju odločitev, se o njih dogovarjati. Za mojo družbo je že jasno, da je na sedanjih lokacijah ne bo več, ker je prodana. Kaj pa bo z družbo, pa še ne vemo.

Sindikat mora ljudem odpirati oči

Miha Vodnjan,
član izvršnega
odbora Sinlesa v
LIP Radomlje

Seminar je bil zelo zanimiv zlasti zaradi predavatelja, ki je izvajanje obogatil s številnimi primeri.

Novega zakona v našem podjetju ne bo težko izvajati, saj so odnosi sindikata z direktorjem zelo urejeni, predsednik se z njim redno sestaja. Zaradi tega medsebojnih odnosov nikoli ne zaostrujemo in probleme vedno rešimo z dogovorom. Da so odnosi v podjetju dobri, je zaslužen zlasti predsednik sindikata, ki je vedno med ljudmi in dobro pozna njihove probleme in tudi razpoloženje. Če problema ne more rešiti sam, poišče pomoč pri območni

organizaciji. Dobro je, da novi zakon vsebuje precej določb o plačah in dodatkih. V našem podjetju so malo nad ravnijo, določeno s kolektivno pogodbo dejavnosti.

Koliko bodo pravice po novem zakonu tudi dejanske, ne le na papirju, je odvisno zlasti od ljudi. Naloga sindikata je, da jim pri tem odpira oči, saj si sami ne morejo dovolj pomagati.

Sprašujete, ali bodo po novem zakonu člani sindikata zaščiteni boljše kot nečlani. Menim, da zaenkrat velikih razlik še ne bo, čeprav bi načelno to bilo prav. Mislim, da bi si tudi direktor nakopal težave, če bi delal razlike med člani in nečlani.

Med člani in nečlani bi morale biti razlike

Majda Osolnik,
predsednica
sindikata
Glose v Knjižnici
Domžale

Sem predsednica sindikata v ustanovi, kjer smo vsi vključeni v sindikat. Doslej sem vsakega novega zaposlenega uspela prepričati, da se je vpisal v sindikat. Mogoče mi je to uspelo tudi zaradi dobrega dela vodstva Glose. Pri našem zavodu ima sedež tudi konferenca sindikatov splošnoizobraževalnih knjižnic, ki ji predsedujem.

Novi zakon o delovnih razmerjih bo po mojem mnenju omogočal več reda pri zaposlovanju za določen čas. Na položaj zaposlenih v knjižnicah bo vplival tudi zakon o uveljavljanju javnega interesa v kulturi, ki bo kmalu uveljavljen. Položaj knjižničarjev pa določa tudi novi zakon o knjižničarstvu, ki pa mu manjka še nekaj tolmačenj. Zaradi načina financiranja smo zaposleni preveč obremenjeni z delom, še posebej z administrativnim. Glede na normative nas je premalo, da bi opravili vse delo.

Imam pa srečo, da je v našem zavodu vsa vprašanja mogoče rešiti z dogovori in zato odnosi nikoli niso zaostreni.

Po mojem mnenju bi morale biti med člani sindikata in nečlani razlike, saj ni prav, da tisti, ki nič ne dajejo, dobijo isto kot tisti, ki plačujejo članarino.

Božičnice v našem zavodu še nismo nikoli prejeli. Imeli pa smo stimulacijo, ki je sedaj ne moremo več izplačevati. Pričakujemo, da se bomo lahko dogovorili, da nam bodo plačevali dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje.

Franček Kavčič

Anketa po okrogli mizi Stupisa o delovnih mestih in socialni varnosti delavcev

Politiki premalo poznajo hude razmere v tekstilni in usnjarskopredelovalni panogi

Pred predsedniškimi volitvami je Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije (Stupis) v Mariboru organiziral okroglo mizo o delovnih mestih in socialni varnosti delavcev v tej panogi. Kakor smo v Novi Delavski enotnosti že poročali, so predsedniški kandidati menili, da mora država v bodoče bolj kot doslej pomagati tekstilcem in usnjarjem. Ali so predsedniški kandidati dovolj poznali težek ekonomski in socialni položaj delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji? Ali bo okrogla miza s predsedniškimi kandidati prispevala k boljšemu razumevanju in hitrejšemu reševanju težav v panogi? Po okrogli mizi smo se o tem pogovarjali z zaupniki in funkcionarji Stupisa.

Jože Boben, območni odbor Stupisa Ljubljane in okolice: Okrogla miza s predsedniškimi kandidati je zagotovo prispevala k temu, da bo širša slovenska javnost bolj seznanjena s problemi v panogi. Po svo-

Jože Boben

je sem bil presenečen, kako slabo so predsedniški kandidati poznali položaj delavcev. Očitno ne berejo Nove Delavske enotnosti, saj bi sicer probleme tekstilce in usnjarjev bolje poznali. Res pa je, da slovenski mediji premalo pišejo o problemih delavcev, tudi delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni panogi. Zato politiki očitno ne vedo, kaj se dogaja v praksi in kako dejansko živijo ljudje. Tokratna poteza Stupisa je bila dobra, saj bo prispevala k boljši obveščenosti.

Mira Henič, Prevent, Mirna: Lepo je, da so se predsedniški kandidati udeležili okrogle mize in prisluhnili našim težavam. Preseneča pa me, da jih doslej niso bolje poznali, saj Stupis nanje redno opozarja. Eden od predsedniških kandidatov ni mogel verjeti, da lahko tekstilne delavke in delavci preživimo s 60.000 do 70.000 tolarjev plače. Ni mogel verjeti, da zares prejemamo tako niz-

Mira Henič

ke plače. Vendar pa je to realnost, ki ji naši politiki morajo pogledati v oči. Upam, da bodo potem začeli probleme tudi hitreje reševati. Mislim, da je bil naš pogovor koristen. Očitno bomo morali najbolj odgovorne politike v državi bolj pogosto seznanjati z razmerami in težavami v panogi. Upam, da je bila tokratna okrogla miza s tega vidika koristna.

Nataša Sršen, Mura, Gornja Radgona: Politiki pred volitvami dosti obljublajo, običajno pa po izvolitvi bolj malo od tega storijo. Doslej država za našo panogo ni dovolj storila. Žalostno je tudi, da moramo politike prepričevati, kako malo zaslužimo. To bi morali vedeti sami in ukrepati, da bi bilo drugače. Očitno tudi javnost premalo ve o težkem ekonomskem položaju delavk in delavcev v tekstilni, oblačilni in usnjarski industriji. Upam, da bo okrogla miza prispevala k boljši obveščenosti javnosti. Najbolj pa sem razočarana nad predsedniškimi kandidati, ki si niso vzeli toliko časa, da bi prisluhnili problemom tekstilnih delavk in delavcev.

Nataša Sršen

Darko Fideršek, Novoteks, Novo mesto: Presenečen sem, da predsedniški kandidati niso dovolj dobro poznali težav in problemov, ki pestijo delavce v naši panogi. To pomeni, da javnost še vedno premalo ve o naših težavah, čeprav Stupis nanje že dolgo jasno in glasno opozarja. Upam, da bo okrogla miza skupaj z drugimi aktivnostmi našega sindikata prispevala k boljši obveščenosti javnosti. To je pravzaprav prvi pogoj, da bo začela država bolj odgovorno reševati probleme v naši panogi.

Darko Fideršek

Mira Gojič, Inpod, Otiški vrh: Današnja okrogla miza je pokazala, da naši vodilni politiki premalo vedo o stvarnih razmerah v gospodarstvu, še zlasti v naši panogi. Ne vedo dovolj, kako ljudje živimo. Upam, da ji je okrogla miza vsaj malce odprla oči.

Mira Gojič

Ta okrogla miza je tudi določil pritisk nanje, saj so vsi po vrsti ocenili, da bi morala država naši panogi bolj pomagati. Upam, da se bodo stvari postopno vendarle začele obračati na boljše.

Slavko Majzelj, Beti, Metlika: Politiki bolj slabo poznajo razmere v naši panogi. Upam, da smo jim na okrogli mizi uspeli predstaviti težave, ki nas pestijo. Ker so okroglo mizo spremljali mediji, smo z njo tudi širšo javnost seznanili s svojimi problemi. V predstavljanju svojih problemov javnosti bomo morali biti v bodoče očitno bolj agresivni. Če bomo v sindikatu nadaljevali z načrtanimi aktivnostmi, se bodo morda zadeve vendarle začele premikati na bolje. Čeprav so predsedniški kandidati na okrogli mizi veliko obljubljali, to še ne pomeni veliko, vendar kaže jim bo država morala prisluhniti.

Slavko Majzelj

Anton Rozman, predsednik Stupisa: Vesel sem, da so politiki prisluhnili našim problemom in argumentom. Pomenljivo je, da so v bistvu vsi podprli naša razmišljanja, da mora država bolj pomagati naši panogi in ji zagotoviti boljše pogoje za gospodarjenje. To je bilo še toliko bolj pomembno, ker državni zbor v tem času sprejema državni proračun. Okrogla miza je naletela na velik odziv tudi v medijih, zato je prispevala k boljši obveščenosti najširše javnosti o razmerah v naši panogi, še zlasti pa o težkem ekonomskem položaju delavcev. Naši argumenti so očitno pravi, saj so prizadevanja našega sindikata podprli domala vsi predsedniški kandidati, ki so bili toliko hrabri, da so si upali stopiti pred delavce.

Tone Rozman

T. K.

Pogovor s predsednikom Sindikata KŽI v Kmetijskem kombinatu Ptuj Dragom Plajnškom

Ptujski kmetijci in živilci se pripravljajo na vstop v Evropsko unijo

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se bodo pogoji gospodarjenja za slovenske kmetijce še zaostri. Zaradi tega se podobno kot v mnogih drugih kmetijskih podjetjih tudi v Kmetijskem kombinatu Ptuj že intenzivno pripravljajo za poslovanje na skupnem evropskem trgu.

Kmetijski kombinat se bo pripojil k Perutnini

»Zato, da bi se čim bolj pripravili na vstop Slovenije v Evropsko unijo se je naš kombinat najprej nekoliko reorganiziral, nato pa v celoti pripojil k Perutnini Ptuj,« pravi predsednik sindikata kmetijstva in živilske industrije (KŽI) v Kmetijskem kombinatu Ptuj Drago Plajnšek. »V zvezi s tem so na skupščinah obeh družb že sprejete vse odločitve. Trenutno (bilo je oktobra – op. avt.) kombinat še posluje kot samostojna delniška družba, po vpisu v sodni register pa bodo naši profitni centri postali novi proizvodni centri Perutnine.«

Kmetijski kombinat Ptuj je imel doslej štiri profitne centre: farmo prašičev, tovarno močnih krmil, kmetijstvo in skupne službe. V delniški družbi je bilo na začetku oktobra zaposlenih 220 delavcev za nedoločen čas in 19 delavcev za določen čas. Kombinat je imel tudi štiri hčerinske družbe: Terme Ptuj, Vinogradništvo in vinarstvo, Gradbeni remont in Veterinarsko ambulanto. Vinogradništvo in vinarstvo je preraslo v samostojno hčerinsko podjetje iz profitnega centra letos poleti. Večinski delež Term Ptuj pa je kombinat poleti prodal Moravskim toplicam, ki si prizadevajo pod eno streho združiti vse panonske toplice pri nas. Kombinat je v Termah ohranil 28 odstotni lastniški delež. Vse te poslovne poteze so v kombinatu storili z namenom, da bi se lahko v vsakem profitnem centru oziroma v vsakem podjetju čim bolj osredotočili na svojo osnovno dejavnost, da bi se vsaka dejavnost lažje povezala s strateškimi partnerji in da bi se tako vsi skupaj bolj pripravili za vstop na enotni trg Evropske unije.

Konkurenčna klavzula varuje zdravje živali

Zato, da bi se vsi skupaj čim bolj pripravili na nove pogoje, si prizadevajo tudi delavci. »Delo v naši panogi je odgovorno in zahtevno,« pravi Plajnšek, ki dela v prašičji farmi, kjer letno spitajo od 65.000 do 70.000 živali. »Pogoji v katerih delamo, so specifični, saj moramo izjemno pozornost posvečati zdravju živali. V tako veliki farmi, kakršna je naša, lahko okužba povzroči neprecenljivo škodo. Zato smo vsi delavci podpisali konkurenčno klavzulo, ki nam prepoveduje doma rediti prašiče. V primeru, če bi kjerkoli v Sloveniji odkrili primer parkljevke, pa ne bi smeli doma

rediti niti govejih živali. Gre za ukrepe, ki so nujni za zaščito živali na naši farmi.«

Delo v farmi je zahtevno tudi zaradi tega, ker so, kakor pravi Plajnšek, živali nepredvidljive. »V kombinatu je zaposlen strokovnjak za varnost in zdravje pri delu, poleg tega pa so natančno razdelani tudi vsi postopki in ukrepi za varno in zdravo delo. Delavci pri delu uporabljamo tudi zaščitno opremo, vendar pa se v naši dejavnosti poškodbam v celoti ne moremo izogniti, saj je ravnanje živali nepredvidljivo.

Delo v kombinatu v glavnem poteka v eni izmeni, določene službe v farmi pa morajo delati tudi v treh izmenah. Gre v glavnem za porodničarje in za delavce na čistilni napravi, ki ne sme nikoli odpovedati.

Kako pa so delavci plačani za svoje zahtevno delo? »Plače prejemamo po kolektivni pogodbi,« pojasnjuje Plajnšek. »Regres za letni dopust smo dobili. Podjetje nam redno zagotavlja tudi regres za malico in povračilo stroškov prevoza na delo in z dela. V podjetju smo se pripravljali tudi na dodatno pokojninsko zavarovanje vseh zaposlenih, vendar smo se kasneje odločili, da bomo z zavarovanjem počakali do pripojitve k Perutnini Ptuj. Upam, da bomo imeli zavarovanje nato tako urejeno, kot vsi zaposleni v Perutnini.«

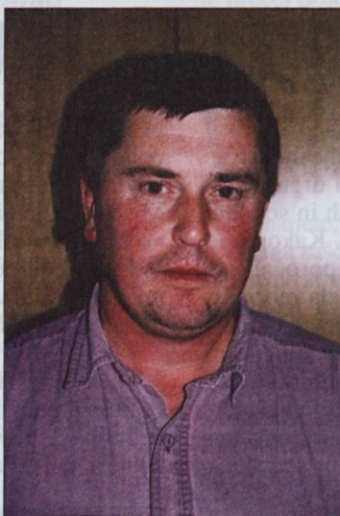
Socialni dialog je dobro razvit

Po Plajnškovih besedah je socialni dialog v podjetju dobro razvit, saj ima sindikat dobre in korektno odnose z vodstvom podjetja na čelu z direktorjem Alojzjem Erlačem.

»Z vodstvom podjetja se nam je uspelo dogovoriti še za nekatere ugodnosti, ki jih imamo delavci. Tako podjetje delavcem v zimskem času nudi možnost rekreacije oziroma kopanja v Termah Ptuj, v letnem in zimskem času pa lahko delavci po bolj dostopnih cenah letujemo v turističnih kapacitetah na Hrvaškem in na Treh kraljih na Pohorju.

V sindikat KŽI je po Plajnškovih besedah vključenih od 70 do 80 odstotkov vseh zaposlenih. V vsaki profitni enoti imajo člani svojega sindikalnega zaupnika, na ravno podjetja pa deluje izvršilni odbor, ki se sestaja po potrebi. Vodstvo sindikalne podružnice o svojem delu in odločitvah informira člane preko sindikalnih zaupnikov.

»Sindikat v kombinatu dobro deluje, čeprav vsi člani za delo sindikata niso enako zainteresirani. Res pa je, da probleme v socialnem

Drago Plajnšek: Konkurenca v Evropi bo huda, zato se moramo nanjo čim bolje pripraviti.

dialogu z vodstvom podjetja rešujemo sproti, zato razlogov za kakšen večji angažma v sindikatu trenutno niti ni,« pojasnjuje Plajnšek. »Sicer pa se mnogi delavci ne izpostavljajo radi. Raje vidijo, da se za njihove pravice zavzemajo sindikalni zaupniki, ki smo za to tudi izvoljeni, ali ne?«

Sindikat se zavzema za pravice delavcev

»Sindikat v našem podjetju si prizadeva za izboljšanje ekonomskega položaja delavcev, poleg tega pa skušamo članom pomagati tudi na druge načine,« pojasnjuje Plajnšek. »Blagajne vzajemne pomoči v podjetju sicer nimamo (nekaj časa je delovala le v skupnih službah), zato pa po

dogovoru z vodji profitnih centrov pomagamo delavcem v stiski oziroma ob nesreči zagotoviti solidarnostno pomoč. Članom v sodelovanju z območno organizacijo ZSSS na Ptuj zagotavljamo tudi pravno pomoč, vendar pa je to pomoč v zadnjem času potrebovala bolj malo delavcev. Veliko večino vseh problemov namreč uspemo rešiti z dialogom v podjetju sami.«

Sindikalna podružnica v sodelovanju s podjetjem organizira tudi izlete delavcev po profitnih centrih. Prav tako sindikat organizira prednovoletna srečanja zaposlenih. Ekipe sindikalne podružnice sodelujejo tudi na športnih igrah sindikata KŽI.

Tako kot sindikalni zaupniki v večini podjetij, tudi v Kmetijskem kombinatu Ptuj večkrat obravnavajo tudi širše teme, ki so povezane z urejanjem delovnopравниh razmerij v državi.

»Trenutno je v Sloveniji v pripravi novi zakon o kolektivnih pogodbah,« pravi Plajnšek. »Naši člani se v zvezi s tem večkrat sprašujejo, zakaj kolektivne pogodbe ne veljajo samo za člane sindikatov, ki kolektivne pogodbe sklenejo. Zdaj veljajo kolektivne pogodbe za vse zaposlene ne glede na to, ali so člani sindikata ali ne. Mnogim članom se to ne zdi pravično. Zakaj lahko tisti, ki ne plačujejo sindikalne članarine, čeprav bi jo lahko, uživajo vse pravice, ki jih za svoje člane izbori sindikat. Zavedam se, da je to občutljivo vprašanje, ki je povezano s solidarnostjo med delavci, vendar bo naj na bližajočih sindikalnih kongresih treba najti odgovor.«

»Sindikalisti v kombinatu smo spremljali tudi razprave in sprejem novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Čeprav je sindikat uspel ta zakon temeljito iz

Nagrade in priznanja Avgusta Kuharja za leto 2002

Izjemni dosežki v stroki varnosti in zdravja pri delu

V Celjskem domu so to sredo podelili letošnje nagrade in priznanja Avgusta Kuharja za izjemne dosežke v stroki varnosti in zdravja pri delu. Svečana podelitev je bila uvod v posvet Varnost in zdravje pri delu v letu 2002 v organizaciji Zveze društev varnostnih inženirjev Slovenije. Dobitnikom nagrad in priznanj Avgusta Kuharja je roko stisnil tudi Dušan Semolič, predsednik ZSSS.

ZSSS se zaveda pomena nalog, ki jih v novem sistemu varnosti in zdravja pri delu prevzemajo sindikati. Pripravlja vrsto usposabljanj za izvoljene člane svetov delavcev in delavske zaupnike za varnost in zdravje pri delu, da bi čim bolj učinkovito zastopali interese delavcev za varno in zdravo delo. Pozornost do stroke varnosti in zdravja pri delu pa je ZSSS vse od leta 1997, ko so bile prvič podeljene nagrade in priznanja Avgusta Kuharja za izjemne dosežke v stroki varnosti in zdravja pri delu, izkazovala tudi kot donatorka.

Za leto 2002 so denarne nagrade in nedernarna priznanja prejeli:

Nagrado Avgusta Kuharja za izjemni dosežek v stroki varnosti in zdravja pri delu je prejel diplomirani varnostni inženir Bernard Turk za sistem varnosti in zdravja pri delu v delniški družbi Kovinoplastika Lož, Industrij kovinskih in plastičnih izdelkov.

Bernard Turk je zaslužen, da sta varnost in zdravje pri delu temelja investicijske in s tem poslovne politike enega najuspešnejših notranjskih in slovenskih podjetij. Bernard Turk je z dolgoletnim in vztrajnim delom v tovarni, ki je v kmečkem okolju in brez industrijskega zaledja in tradicije, dosegel, da se lahko ponaša z zgledno ravnijo delovne in varnostne kulture. Kovinoplastika Lož se je

uveljavila kot zgled uspešnega gospodarskega razvoja, ki temelji na inovativnih, kakovostnih in cenovno konkurenčnih izdelkih, hkrati pa upošteva visoke mednarodne standarde varovanja življenjskega okolja in zdravja zaposlenih. Bernard Turk se je uveljavil kot neutruđen iskalec inovativnih rešitev za varno in zdravo delo ter za delavcem bolj ugodne delovne razmere. Pri tem je znal povezovati stroko tako v društvu varnostnih inženirjev kot v panogi in celotni državi. Bernard Turk je eden tistih strokovnjakov, ki ga stanovski kolegi najpogosteje navajajo kot strokovno avtoriteto.

Nagrado Avgusta Kuharja za leto 2002 za življenjsko delo v stroki varnosti in zdravja pri delu je prejel diplomirani varnostni inženir Jože Dolenc. (Jožeta Dolenca med drugim dobro poznajo člani sindikata SKEI kot svetovalca za varnost in zdravje pri delu.)

Jože Dolenc je svojo poklicno pot začel v času, ki je zahteval pogumne opredelitve in boj za uveljavitev načel varnega in zdravega dela. Ni pomišljal zastaviti svoj ugled in delovno mesto za uveljavitev teh načel. Svoje strokovne izkušnje je znal učinkovito prenašati na strokovnih usposabljanjih. Vedno se je zavedal pomena strokovnega povezovanja varnostnih inženirjev in bil pobudnik in organizator njihovega povezovanja na ravni dejavnosti in države. Zaslužen je za uveljavljanje poklica varnostnega inženirja in za postopno uveljavitev sistema, ki opravljanje strokovnih storitev varnosti in zdravja pri delu dopušča zgolj ustrezno usposobljenim pooblaščenim inženirjem.

Nagrado Avgusta Kuharja za najboljšo diplomsko nalogo leta 2002 je dobil še nezapos-

leni diplomirani varnostni inženir Bojan Strnad za nalogo z naslovom Vpliv intenzitete proizvodnje na parametre delovnega okolja in ocena negotovosti rezultatov v obratu Proizvodnja titancinkove pločevine.

Priznanje za izjemno strokovno delo na področju stroke varnosti in zdravja pri delu v društvih in sekcijah varnostnih inženirjev pa so prejeli:

1. Franc Mlinar, varnostni inženir, član Društva varnostnih inženirjev Velenje,

2. Viktor Lampe, varnostni inženir in diplomirani inženir prometno energetske tehnike, član Medobčinskega društva varnostnih inženirjev Koper,

3. Štefan Greif, univerzitetni diplomirani inženir elektrotehnike in magister tehničnih znanosti, član Društva varnostnih inženirjev in tehnikov Maribor,

4. Marko Koren, diplomirani varnostni inženir, član Društva varnostnih inženirjev Ljubljana,

5. Lovrenc Mrak, diplomirani varnostni inženir, član Društva varnostnih inženirjev Ljubljana,

6. Ciril Blagotinšek, inženir varstva pri delu in požarnega varstva, član Društva varnostnih inženirjev Celje,

7. Bojan Srovin, varnostni inženir in univerzitetni diplomirani organizator dela, član Sekcije za gradbeništvo,

8. Zdenka Markič, univerzitetna diplomirana inženirka tekstilne tehnologije, članica Društva inženirjev in tehnikov tekstilne industrije Slovenije – za varstvo pri delu,

9. Štefan Kalamar, varnostni inženir, član Društva varnostnih inženirjev Gorenjske,

10. Marjan Šmalc, varnostni inženir, član Medobčinskega društva varnostnih inženirjev Novo mesto.

Avgust Kuhar (1906–1964), po katerem se imenujejo slovenske nagrade za izjemne dosežke v stroki varnosti in zdravja pri delu, velja za starosto slovenskih varnostnih tehnikov. Je eden iz znamenite koroške družine Kuharjevih, ki se je tako zelo usidrala v srce vseh Slovencev.

Celotne utemeljitve nagrad Avgusta Kuharja za leto 2002 najdete na spletni strani <http://www.fundacija-avgustakuharja.si/>.

Lučka Böhm

boljšati, še vedno ugotavljamo, da so se pravice delavcev po njegovem sprejemu skrčile,« pravi Plajnsšek. »Delavci se bojijo vsakega novega zakona, saj vsaki oklesti nekaj delavskih pravic.«

Zakon kometiramo, ko nas udari po glavi

Delavci in člani KŽI v kombinatu so sodelovali tudi v razpravah o novem zakonu o delovnih razmerjih, ki bo začel veljati naslednje leto. »Slišali smo, da predstavlja zakon razumen kompromis med predstavniki delodajalcev in sindikatov. Kako bo v praksi, pa bomo videli. Zaenkrat med delavci še ni odmevov na ta zakon, saj zakone vsi najra-

je komentiramo takrat, ko nas udarijo po glavi. Sicer pa bo naš sindikat v zvezi s tem zakonom pred novim letom pripravil seminar, na katerem ga bomo sindikalni zaupniki temeljito proučili. Na njegovo uresničevanje se moramo pripraviti.«

Kakšen odnos pa imajo delavci v kmetijstvu do vključevanja v Evropsko unijo? »Vse skupaj nas je malce strah, da bomo po vključitvi Slovenije v Evropsko unijo imeli samo pogoje poslovanja in obveznosti evropske, plače pa ne. Po drugi strani pa je dobro, da se naše podjetje tako temeljito pripravlja za nastop na notnem trgu. Zdaj vsi živimo v pričakovanju, kako bo, ko bomo postali sestavni del Perutnine Ptuj.«

Priprave na kongres že tečejo

Podružnica sindikata KŽI v kombinatu dobro sodeluje tudi z območno organizacijo ZSSS na Ptujju ter z območnim in republiškim odborom KŽI.

»Skupaj se že pripravljamo na kongres našega sindikata, od katerega veliko pričakujemo. Na njem bomo sprejeli smernice in program dela, ki ga bomo izvajali, ko bo Slovenija že polnopravna članica Evropske unije in ko bodo o mnogih vprašanih kmetijskih politikah odločale članice skupno v Bruslju. Na to se moramo dobro pripraviti, saj je konkurenca na področju kmetijstva v Evropi huda.«

Tomaž Kšela

Martinovanje je bilo zaradi cone B še posebej veselo

Tudi letos so 11. 11. ob 11 uri in 11 minut na Trgu svobode v Mariboru pripravili tradicionalno Martinovanje, na katerem so mošt prekrstili v vino. Družabne prireditve se je za kakšno urico ali dve zagotovo udeležilo več kot 10.000 Mariborčanov. Poskusili so mlado vino, ki so ga ponujali zasebni vinogradniki in podjetje Vinag. Letos je bilo Martinovanje še posebej veselo in slovesno, saj so bili vinogradniki in vinarji veseli, da je slovenskim pogajalcem v Bruslju uspelo štajerske in dolenske vinorodne okoliše uvrstiti v cono B, ki vinar-

jem omogoča dodajanje sladkorja v mošt. V coni B so tudi vinorodni okoliši v sosednji avstrijski Štajerski, kjer so pogoji pridelave grozdja zelo podobni. Če slovenski pogajalci pri tem ne bi uspeli, bi vinogradništvo na številnih manj sončnih legah morali opustiti. Verjetno pa bi morali opustiti tudi gojenje nekaterih vrst grozdja, ki v običajnih letih v naših vremenskih razmerah ne dosežejo dovolj visoke sladkorne stopnje, z dodajanjem sladkorja v mošt pa je z znanjem in dobrim kletarjenjem mogoče iz njih pridelati vrhunska vina.

Vino so poskušali mladi in stari, moški in ženske, delavci in izobraženci ...

Na Trgu svobode je bilo veselo dolgo v noč.

Mariborski župan Boris Sovič, ki je mošt krstil za vino, je čestital slovenskim pogajalcem v Bruslju, saj vinogradništvo in vinarstvo v tem delu Slovenije daje delo in kruh številnim delavcem. Vinogradniška in vinarška panoga kmetijstva je na Štajerskem namreč zelo razvita, saj razpolaga s čedalje sodobnejšo tehnologijo, pa tudi z zelo usposobljenimi kadri. Ker so štajerski vinorodni okoliši uvrščeni v cono B, bo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo vinogradništvo in vinarstvo na Štajerskem zagotovo ena od populzivnih panog, ki bo svoje proizvode tržila po vsej Evropi.

T. K.

Nova tajnica

»Kaj je z našo kavo? Že eno uro čakamo nanjo!« vprašajo sodelavci tajnico.

»Saj že tri četrt ure vre, vendar se kavna zrnca še vedno niso zmehčala.«

Punčke

»Draga, ali si pred mano že imela kakšnega fanta?« vpraša fant svoje novo dekle.

»Ne, samo tri punčke!«

Duhovitež

»Zakaj imaš rada Petra?«

»Ker je tako duhovit. Vedno reče kaj smešnega ali neumnega.«

»Te je torej zasobil?«

Pokvarjenec

»Do denarja lahko pride človek na tisoč načinov.«

»To že, vendar je pošten samo en način.«

»Kateri?«

»Saj sem vedel, da si pokvarjen. Pri svojih letih ne veš niti tega, kako se pošteno pride do denarja.«

Seminar o zakonu o delovnih razmerjih za sindikalne zaupnike iz gorenjskega območja

Prejšnji teden je ZSSS za sindikalne zaupnike iz gorenjskega območja izvajala seminar z naslovom Zakon o delovnih razmerjih. V Hotelu Astoria na Bledu se je zbralo 51 sindikalnih zaupnikov s tega območja iz kar 33 različnih družb.

Udeležencem seminarja je **Mitja Šuštar** iz službe pravne pomoči območne organizacije ZSSS Ljubljana in okolica najprej predstavil pogodbeno naravo delovnega razmerja in akte, s katerimi se urejajo delovna razmerja. Govoril je tudi o pogodbi o zaposlitvi in pri tem orisal tudi pripravništvo, poskusno delo in prenehanjem pogodbe. Udeležence je seznanil tudi z nalogami sindikata in varstvom sindikalnih zaupnikov.

Drugi seminarski dan sta predavala **Andrej Zorko** iz službe pravne pomoči Območne organizacije ZSSS Podravje in **Magda Leban – Marčetič**, vodja službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS Posočja. Predstavila sta plačilo za delo, delovni čas, nočno delo, odmore, počitke, letni dopust, izobraževanje, disciplinsko in odškodninsko odgovornost, varstvo pravic, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja, inšpekcijski nadzor, varstvo ne-

katerih kategorij delavcev, delovno knjižico ...

Predvsem prvi dan in v dopoldanskem delu drugega dne seminarja se je razvila zelo živahna razprava. Po ocenah večine udeležencev so bile teme strokovno, sistematično in razumljivo predstavljene.

Nekateri udeleženci so izrazili željo, naj bi bilo na prihodnjih seminarjih še več razprave in več obravnav konkretnih primerov iz prakse ter konkretnih navodil za delovnega sindikata po novem zakonu.

Po nekaterih mnenjih bi sindikalni zaupniki potrebovali še dodatna znanja, še posebej o plačah in dodatkih ter nadomestilih. Posamezniki so omenjali tudi nočno delo, disciplinsko in odškodninsko odgovornost, varstvo pravic, obveznosti in odgovornosti iz delovnih razmerij ... Predlagali so tudi, da bi v ZSSS v prihodnjem letu zanje organizirala seminar (vsaj enodnevne) v s poudarkom na problemih, ki se bodo pokazali ob izvajanju tega zakona.

Predloge in pripombe udeležencev bomo podrobno analizirali in jih, kot smo jim obljubili že na Bledu, upoštevali pri oblikovanju naših novih izobraževalnih programov.

Vanda Rešeta

Seminar SKEI celjskega območja o zakonu o delovnih razmerjih

Prejšnji četrtek je območna organizacija SKEI Celje organizirala seminar za zaupnike in predsednike sindikatov o zakonu o delovnih razmerjih. Zakon je predstavila Lidija Jerkič, sekretarka SKEI za organizacijske in pravne zadeve. Posebej je obdelala poglavja zakona, ki določajo naloge in pristojnosti sindikata. Ker bo zakon zelo spremenil odnose med delodajalci in zaposlenimi, ga morajo sindikalisti čim bolj spoznati.

Govorila je tudi o pogodbi o zaposlitvi, ki po novem zakonu postaja za delavce najpomembnejši akt. Orisala je pogodbene obveznosti, pogodbeno svobodo, spreminjanje in prenehanje pogodb.

Udeleženci so se Jerkičevi zahvalili za izčrpno in kakovostno predavanje. Za odgovore na postavljena vprašanja je dobila tudi njihov aplavz. Ker bo sodna praksa pokazala še kaj novega, bodo podobni seminarji še potrebni.

Drugi del seminarja je bil namenjen statutu SKEI, ki ga je predstavil Ivan Sotošek. Največ besed je namenil spremembam in dopolnitvam, ki so bile sprejete na letošnjem kongresu.

Tone Motoh

KOMPOT
profesorjev!
izpitov!
statusa!
faksa!
seminarjev!

Začetek zavarovanja!

Pršel je čas za dopolnilno zdravstveno zavarovanje.
Dobrodošli v svet odraslih.

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d. v. z.
Jaz zate, ti zame.

brezplačen telefon: 080 20 600
www.vzajemna.si

Nova Delavska enotnost		LADJA BREZ STALNE PROGE	RESNOST	VELIKOST GRAFIČNEGA DELA, OSMERKA	KNJIŽNO: TLA	NAGRADNA križanka št. 39	
		ČEBELJI SAMEC				OKUSNA MORSKA RIBA	
		REK					
		STAR. AM. IGRALKA (MARY)					
		IGOR DEKLEVA					
Avtor: Rudi Murn	ODZIV ORGANIZMA NA ŠKODLJIVE VPLIVE	PLEMKINJA	MELIŠČE	PESEM HVALNICA FILMSKA NAGRADA	ARGON LADIJSKI VIJAK		
ODPOVEDOVANJE SAMEMU SEBI							
MOČEN GLAS OB STRELI				EDVAR BENEŠ	LAKOMNEŽ DEL PARNEGA STROJA		
AVSTR. PESNIK (RAINER MARIA)				RABIN POZIV	LENNONOVA VDOVA ADAM BOHORČIČ	RISTO SAVIN ORAČ (ZASTAR.)	
EVA SRŠEN			VZDEVEK GOETHEJEVE MAME STAROGR. LIRIK	PESNIK ŽUPANČIČ	DRŽ. V SV. INDIJI FR. SKLAD. («BOLERO»)	SLADKOV. RIBA PREPROŠ. STRANIŠČE	
SLAVEN IGRALEC V ZDA				PRENOSEN PISALNI STROJ		VULKAN NA JAPON. SAMICA SRAKOPERJA	
	OSEBNI ZAIMEK		DEL STOPALA OTOK V IRSKEM MORJU	POGODBENA GLOBA	PREBIVALKA SOSEDNJE DRŽAVE TOALETNA TORBICA	STIKALO S TIPKO UPRADNI SPIS	
	KAMELJE MESO SNEŽNI ZAMET					KRILO POSLOPJA	
VRTINČAST VIHAR				POMANJKANJE APETITA MOČEN CLOVEK		PARADIŽ NIKO GORSIČ	KDOR KAJ PORABLJA VRANIČNI PRISAD
GR. MIT. GORA NA KATERI BIVA APOLON				KDOR IMA LASTNINO BARVILO V KORENJU		PETER AMBROŽ IT. POLITIK (ALDO)	
GRŠKA BOGINJA NESREČE			KIP PODOBA DUŠAN KEBER		ČRKI IZ BESEDE SEL	KAZALEC NA SONČNI URI MERA ZA RITEM	
ŠALICA					OTOK V JADRANU	DELEŽ DRUŽABNIKA V TRGOV. ČUD	
VOJAŠKI OKLEPNIK				ALOJZ REBULA	FR. IGRALEC GABIN IZOBRAŽ. USTANOVA	DRŽAVNA BLAGAJNA	
						BLAGO RIMSKA BOGINJA JEZE	
							NIKO KURET MOLIBDEN
	GLAS				UKANA IGRALNA KARTA		
	PISATELJICA VAŠTE					EDEN OD DUMASOVH MUSKETIRJEV	
	GL. M. IRSKE GROFIJE KILDARE					VODNIK ANTON	OKAY

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 39 (14. 11. 2002):

1: .....

2: .....

3: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 25. novembra 2002.**

Pravilna rešitev gesel iz 37. številke Nove Delavske enotnosti: 1. **KRIZANTEME**, 2. **MAČEHE**, 3. **ASPARAGUS**. Nagrado 5000 tolarjev prejme Polona Dolinšek, Gasilska ul. 5, 2342 Ruše.